

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 30 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 50 par.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

NAROČNIKOM.

Vsled stavke, ki je izbruhnila v nekaterih ljubljanskih tiskarnah radi zahtev knjigovezov, Domoljub ni mogel iziti. Naročnike prosimo zato oprostjenja, v večjimi številkami bomo skušali zamujeno nadomestiti. Sedaj se vrše pogajanja med tiskarnarji in grafično organizacijo in če se doseže sporazum — kar upamo — se bo delo nadaljevalo.

Orlovsko slavlje v Brnu.

Otvoritev orlovskega tabora — nastop 12.000 članov naraščaja — v sprevedu 17.000 v krojih — vzoren red — razstava s 200 paviljoni — velikansko navdušenje v Brnu.

Brno, 28. julija 1922.

V nedeljo 16. jul. je otvoril starosta Češkosl. orlovske zveze, sedanji čs. železniški minister mons. Šramek, voditelj čeških katolikov, s slavnostnim občnim zborom zveze prvi orlovski tabor v največjem stilu. Od tedaj poleg pisarne, ki že od zime vodi pripravljajna dela, uradujejo strokovni oddelki (stanovanjski, prehranjevalni, finančni, telovadsko-tehnični, železniški, agitacijski itd.), ki so zasedli skoro celo realko v Janovi ulici 22. Nešteti zastopniki vsakovrstnih orlovskih i. dr. organizacij si neprestano podajajo kljuge teh oddelkov. 25.—28. julija je pripravljajl dohod Belgijcev v Brnu njihov zastopnik g. Leonard de Maeyer. Belgijcev pride 628. Število Francozov, ki hočejo v Brno, dnevno raste; od 160 je že doseglo dozdej 700 i. s. iz raznih departmajev.

Najbolj vidne so priprave na telovadišču. Vse tribune že stoje od junija dogotovljene, krasijo — zelo okusno — jih še vedno. Pogled iz raznih strani je prekrasen. Mogočne, skoro preveč masivne tribune postajajo na pogled vedno lažje in bolj žive vsled umetniškega okrasja. Te dni pripravljajajo razstavne paviljone in stranske stavbe. Dnevno obiše par tisoč ljudi veličastno zgradbo. Brno postaja vedno bolj prijazno Orlom in dobiva zletno lice

— ker bi vsak rad zaslužil. Plakati se množe, časopisi pišejo vedno več o taboru in slavnostih. Vesti iz drugih dežel postajajo točnejše in podrobnejše, razmere — v katerih je bil ta tabor prvotno zamišljen, se vedno bolj širijo.

Znamenito je častno predsedstvo tabora: maršal francooske armade (zaveden katoličan) Foch, poljski in češki kardinal, škofje Jeglič i. dr., voditelji katol. ljudstva skoro vseh katoliških narodov Evrope (tudi dr. Korošec).

Začel se je tabor vsem zelo vidno in slično pravzaprav danes, v petek 28. julija. Ves dan prihajajo tisoči orlovskega naraščaja (18 posebnih vlakov! in ojačeni redni vlaki). Krasno deluje ves aparat: izredno številni reditelji (obeh spolov), železnični odbor, stanovanjski in prehranjevalni odbor. — Vsak transport sprejme predsedstvo in godba, tudi občinstva je vedno več pred kolodvorom. Kakor vojaki se vsipajo vedno nove čete iz kolodvora in hitro korakajo v svoj stan, potem pa se razprše v malih gručah ogledavat mesto z vodniki. Brno po malem dobiva novo lice, modro orlovsko.

Sola (ozir. pet šol v kompleksu z dvema dvoriščema v sredi), ki je že določena za nastanitev Jugoslovancev, ima svoje kopalnišče in telovadnico, skladišča itd. Danes mrgoli v njej skoro 2000 otrok. Leži zelo pripravno: 2 minuti od telovadišča in sedem minut od kolodvora, poleg cerkve in samostana oo. avguštincev.

Jutri (sobota 29. jul.) popoldne bodo skušnje za nastop naraščaja in otvoritev razstave (zbralo se je do včeraj že nad 12.000 drobižal!) V nedeljo (naraščajski dan) pripeljejo ojačeni osebnih in 5 posebnih vlakov gledalce v Brno. Za glavne dni tabora (11., 12., 13. avg.) bo vozilo poleg rednih vlakov še 35 posebnih telovadcev in gledalcev.

Nasprotniki Orla so v veliki zadregi. Ignorirati tega, česar je polno Brno in odmeva po celi republiki, ni mogoče; omalovaževanje se je že danes kazovalo s prihodom 12.000 naraščajnikov in dograditvijo veličastnega telovadišča; nasilno ne morejo nastopati dejanski, ker jih je premalo. Zato so začeli izdajati kot prilogo svobodomiselnega lista Novy Lid prilogo (letak) (>Sokol a Orel< ima prva številka nadpis)

v kateri pogrevajo stare fraze proti klerikalizmu in Orlu in ugotavljajo, da niti ogromni tabor Orla ne more rešiti katol. Cerkev, katero da je premagal spaljeni Hus in je izgubila zadnjo oporo v — Habsburžanih. Ta voda pač Orlu ne škodi, daf morda njim prinaša tolažbo v pomirjenje živcev.

Razpoloženje v orlovskih vrstah — zlasti v vodilnih, ki so že od dela utrujeni — je izvrstno, ker vidijo v krasnem poteku priprav in dosedanjem uspehu naraščajskega dohoda sadove svojega dela. Zvečer se na vrtu Besednega doma oddahnejo in so sposobni tudi za šale, kakršne more delati le človek, ki si je svest uspeha po poštemem delu. Zarja dneva, ko se dvigne Orel visoko na obzorju Evrope, je lepa in obeta mnogo!

Menda slutijo to lepoto tam doli pri nas, zato se jih je priglasilo že 1100 in je železnica morala določiti dva vlaka. Tudi ne vozita čez Hrušovany, ampak čez Brslavo, ker hočeta bližnji dve župi Orla izvesti tam poštem sprejem ob vstopu na bratska tla. J. H.

Brno, dne 29. julija 1922.

Usadil sem se na Petrovč, v župnišču poleg stolnice sv. Petra. V ranem jutru me je zbudil v tem sicer najpokojnem kraju mesta (>na Petrovi skali<, ki nadkriljuje celo mesto poleg Spillberga) drobni korak orlovske dece, ki po načrtu v soboto dopoldne ogleduje Brno. Večje in manjše čete z voditelji prihajajo pod oknom v cerkev, korakajo do oltarja, se poklonijo in ogledajo — in že treba iti dalje. 12.000 radovednežev od včeraj in 5000 novih od danes ni tako hitro pri kraju! Vendar nastopajo v vzornem redu, izborno razpoloženi in navdušeni. Najbolj seveda strmé nad telovadiščem. Vzkliki in fraze, ki tu prihajajo iz otroških grl, so zanimive, originalne. Navadno že ob vhodu na dvor pred glavno tribuno občudujejo velikost; ko pa stopijo na telovadno ploskev in zagledajo vse tribune, jim zastaja glas — kakor nasprotnikom Orla, ki zro nemi na te množice in tako srečno začeti tabor.

Obneblje je precej temno, obloženo in treba se je bilo bati dežja. 27. julija pa je začel veti močan veter, ki je zadržal dež

in močno shladil zrak, tako da so večeri skoro mrzli.

Mesto je že preplavljeno Orličev in Orličic, ki imajo številno spremstvo. Več žup je poslalo svojo godbo v Brno, druge čete imajo seboj fanfare, tako da je ne le videti, ampak tudi slišati kaj. Že dopoldne so pripeljale mnoge župe svoj naraščaj na telovadišče v garderobe. Po 1. uri popoldne pa so korakale silne kolone na telovadišče k skušnji za prvi veliki nastop orlovske dece.

Od pol 4. do pol 8. ure je trajala skušnja, pri kateri so najdalje trajali rajalni dohodi. Nastopilo je 3648 naraščajske dece ženske (žacky), 3600 moške (žaci), 2304 višjih naraščajk (dorostenky) in 2128 višjih naraščajnikov (dorost), skupno 11.690 oseb. Proste vaje, vaje s palico (višji moški naraščaj) in z obročem (višji ženski naraščaj) so izvajali prav dobro; pohodi pa so imeli hibe glede zavojev, kritja in usmerjenja, ker so bili vaditelji premalo izvežbeni.

Ves nastop je gledalce navdušil in pripovedovali so si, da pred 2 letoma še nihče ni mogel slutiti, da bo Orel letos že tako nastopil. Skušnja je bila najboljša agitacija (tribune skoro do polovice polne!) in nauk za jutri. Naraščaj je pevajoč orlovske koračnice s sočinim zahodom hotel spat, da se okrepi za jutri. Sinoči od same radovednosti mnogi niso spali niti 3 ure. Vendar so le 6 otrok morali odpeljati v bolnico, 160 pa je trenutno postalo slabo. Saniteta tabora je izborno poslovala.

Ob 2. uri popoldne so otvorili obnavzočnosti zastopnikov trgovinskega ministra, brnske občine itd. razstavo pred telovadiščem. 200 paviljonov so zelo okusno opremili katoliški trgovci in obrtniki z različni izdelki od bonbona do zvonov in strojev. Po uspehu prvega dne si obetajo lep uspeh; vsaj bo šlo 100.000 ljudi iz vseh dežel republike tod mimo in več tisoč tujih gostov. Uspeh tabora je že ta dan (sobota 29. julija) zagotovljen; edino vreme bi ga moglo zmanjšati. Orlovske kontrolne patrolje po 10. uri zvečer imajo lahek pose, ker od dela utrujeni člani radi hite počivati, ko se najedo in pospravijo naraščaj spat. Orlovski tabor se je krasno začel; člani in članice se veselega obraza žrtvujejo za zmagujočo misel.

Brno, 30. julija. (Brzobjavno) Današnji dan je pravi triumf za naraščaj in orlovsko misel. Vreme je krasno. Spreveda na telovadišče se je udeležilo 17.000 članov in članic v krogih. Na telovadišču je služil sv. mašo opat St. Brna Bařina. Udeležba občinstva je naravnost ogromna.

Navodila za orlovski tabor v Brnu.

1. Potujemo v civilu. Kroj, dvojno perilo, brisača, šotke za nobe, obleko, čevlje, milo, britev, kozarce, steklenica, menařna skledica s krořnikom, šlica, vilice v kovčku (paketu).

2. a) Oni, ki vstopijo na progji Ljubljana—Maribor in Zagreb—Maribor, dobijo na vseh postajah od 1. avgusta dalje brezplačno vozovnico za posebni vlak proti članski legitimaciji. Kdor še

nima članske legitimacije (odsekova legitimacija) naj se javi takoj pripravljalnemu odboru.

b) Oni, ki se morajo do gore-jih glavnih prog peljati po državni železnici ali stranskih progah južne železnice kupijo cel vozni listek do postaje glavne proge južne železnice in si ta listek pridržijo, ker velja za nazaj.

3. Osební potni listi se vrnejo v vlaku.

4. a) Kdor še ni vplačal zneska (do 15. VI. 1900 K, do 15. VII. 1400 K, po 15. VII. 1500 kron) naj zaostali obrok takoj vpošlje; sicer ne pride na skupni potni list. Odseki, ki so vpsolali pavšalne vste naj takoj naznanijo imena udeležencev.

b) Kdor želi zamenjati denar v avstrijske ali češkoslovaške krome naj prijavi znesek pripravljalnemu odboru. Zamenjava se vrši v vlaku.

5. Med vožnjo se prehranjuje vsak sam. V Brnu priporočamo skupno prehrano, v restavracijah stane dnevno 25—60 Kč. (Primerne jestvine za seboj dobe izletniki v Gospodarski zvezi.)

6. a) Skupno stanovanje v Brnu je v meřtanski šoli. Imeli bomo stano ležišče in vojaške koe. Vsak naj vzame seboj pelerino, suknjo l. dr.

b) Zglaševanje za privatni stan (5—25Kč na noč od osebe se vrši v vlaku. Na razpolago v skupnem stanovanju tudi kopalnišče; vzemite seboj kopalno obleko.

7. Dr. V. Šarabonova knjiga: Češkoslovaška republika izide te dni. Stane 12 Din, naroča se pri Društveni nabavni zadrugi. — Zemljevidi Čsl. se dobe pri H. Niřmanu (Kopitarjeva ulica) po 4 dinarje. — (Glede zleta v Prago in drugo jutri.) — Pripravljalni odbor za Brno.

Vojna in mir.

Na zboru zaupnikov liberalne stranke je dr. Žerjav med drugim govoril tudi o katoliški Cerkvi in duhovnikih. Zakaj dr. Žerjav je zagrizen in premišljen svobodomislec in kot tak sovraži Cerkev in duhovnika. Zato tudi vedno govori o tem.

Sicer dr. Žerjav ni povedal nič novega in posebnega, da bi se bilo vredno z njegovimi izvajanjmi pečati, toda dal nam je priliko, da ponovno pojasnimo prevažno vprašanje: čemu se duhovnik vtika v politiko.

Načelnik liberalne stranke za Kranjsko — to službo je poveril dr. Žerjavu zbor zaupnikov — je dejal, da se katoliška Cerkev v Jugoslaviji ne preganja in da imajo zato duhovniki v svojih rokah vojno in mir. Kar si izbero, to da bodo imeli s tem je hotel dr. Žerjav reči: duhovniki, pustite politiko, prepustite ljudstvo nam, svobodomiselnim in kapitalističnim stranki, vi pa boste imeli mir ali boljše povedano: plače, kakršne le hočete. Prodajte nam ljudstvo in dobro vas bomo plačali.

Ne tajimo, da je ta klic slino vabljev za take narave, ki jim je lastna udobnost in lasten žep nad vse pri srcu, blagor ljudstva pa samo v toliko, kolikor nese. Slovenski duhovnik pa bi zatajil sebe in svojo zgodovino, ko bi to storil. Tudi v najžalostnejših časih v zgodovini slovenskega naroda je bil duhovnik tisti, ki je nepremično stal ob strani ljudstva, ga bodril, učil, vodil in branil.

Naloga duhovnikova je v prvi vrsti, da čuva in krepi versko mišljenje ljudstva. V pozlačitnem vrši to delo v cerkvi. Toda s

tem njegove dolžnosti nikakor niso izčrpane. Zakaj na versko življenje in mišljenje ljudstva bistveno vpliva tudi vzgoja, torej šola. Če je vzgoja v šoli brezverska, potem delo v cerkvi ni samo silno otežkočeno, temveč v največ slučajih brezuspešno. Duhovnik ima torej vestno dolžnost delati po svojih močeh za to, da je vzgoja v šoli verska. O tem pa odločuje državni zbor, torej politika. Zato je duhovnik prisiljen posegati v politiko, to se pravi ljudi poučevati, da je njihova vestna dolžnost voliti take moče v državni zbor, ki se obvežejo, da bodo v državnem zboru zastavili vse svoje moči za versko vzgojo v šoli. Posebno nastopi ta dolžnost takrat, če hočejo svobodomiselnici na vsak način vpeljati v šolo brezversko vzgojo. In ta slučaj je pri nas sedaj nastopil. Naša svobodomiselná vlada z vso svojo polno močjo uvaja v šole brezversko in naravnost protiversko sokolsko vzgojo. Da je sokolska vzgoja brezverska, o tem so sodili jugoslovanski škofje, torej cerkvena oblast, ki edina ima pravico razsojati, katera vzgoja je verska in katera ni.

Na versko mišljenje in življenje ljudstva pa prav znatno vpliva tudi cela državna postavodaja, ki je lahko Cerkvi prijazna ali pa sovražna (n. pr. razporka, ločitev Cerkev od države). Na Francoskem se se dovolj jasno vidi, koliko verskega mišljenja in življenja je uničila Cerkev sovražna postavodaja in kako je raditega ljudstvo moralno propadlo.

Zato je istotako duhovnikova dolžnost, da po svojih močeh vpliva na to, da se volijo v državni zbor močje, ki bodo glasovali zoper vse veri sovražne postave. Da ti močje ne morejo biti svobodomiselnici, je menda jasno tudi dr. Žerjavu.

Če vse to, kar smo dozdej povedali, kratko povzamemo, bi rekli takole: Svobodomiselnici so v politiki (vlada, državni zbor, šolski sveti itd.) postavili svoje moče, ki so napovedali boj verskemu življenju in mišljenju ljudstva s tem, da vpeljujejo brezversko vzgojo v šoli in hočejo krščanski nauk vrčeti iz šolskih učilnic, s tem da preganjajo katoliške šole in Marijine kongregacije (Vojvodina, Bosna) itd. Katoličani, ki imajo pravico in dolžnost, da branijo svoje versko mišljenje in življenje, morajo seveda tudi postaviti svoje moče tja, kjer se bije boj, torej v politiko (v vlado, državni zbor, šolske svete itd.). In če v tem boju duhovnik, ki je še prav posebno poklican, da brani versko mišljenje in življenje svojega ljudstva, ne stoji v zadnji vrsti, vrši s tem samo svojo dolžnost. Slovenski duhovnik se te dolžnosti, ki jo ima pred Bogom in pred ljudstvom, tako živo zaveda, da ga tudi zlate gore, ki jih objublja dr. Žerjav, ne bodo premaknile kljub temu, da premnogi živi slabše kot zadnji dninar in da ne ve, kako bo prišel do nove suknje, kadar staro raztrga.

Dr. Žerjav je rekel: duhovniki imajo v rokah vojno in mir; kar si izberejo, to bodo imeli.

Slovenski duhovnik pa pravi: Svobodomiselnici so z vso močjo vladnega aparata napovedali vojno veri in katoliški Cerkvi in to vojno že vodijo. Duhovnik ostane zvest svoji veri, Cerkvi in ljudstvu, zato

niti ne beži niti se ne prodaja, temveč se bojuje in se bo bojeval, dokler ne bo imelo versko mišljenje vsaj iste svobode in iste pravice kot jih ima svobodomiselnost.

Za Judeževе groše pa slovenski duhovnik ni naprodaj, rajši se bije in umre.

Kakor pri nas.

V Avstriji — predvsem na Dunaju — divja z vso silo kulturni boj, t. j. boj med krščanskim in svobodomiselnim svetovnim naziranjem. Značilno pa je to, da je način kulturnega boja pri avstrijskih svobodomiselnih prav čisto kot pri nas: zahrbtn, prikrit, oprežujoč, toda dosleden in smiren. Polagoma, nevede naj se ljudstvu iztrga iz src versko mišljenje in ugonobi versko življenje, ljudstvo naj le polagoma, nezavestno popolnoma propade, da bo toliko prožnejše orodje v rokah svobodomiselnih kapitalistov.

Zato ne bo odveč, če prinesemo v sledečem posnetek dopisa, ki ga prinaša »Kolnische Volkszeitung« z Dunaja.

»Boj za šolo se bije in odloči v Nemčiji v javni parlamentarni bitki. Ljudstvo kakor tudi stariši vedo, zakaj gre, kar brez dvoma svobodomiselnih namene zelo otežkuje. Drugače v Avstriji. Tukaj se bije boj za šolo bolj prikrito. Potom organizacij za moralno vzgojo otrok, potom raznih odlokov šolskih svetov, potom prakse učiteljev itd. Obenem pa služi kulturni boj socialistom — zakaj le-ti imajo pri tem prvo besedo — kot politično orožje proti sedanji vladi. Središče kulturnega boja je seveda Dunaj s svojo socialistično večino v občinskem svetu.

Takoj po prevratu se je začelo. Pa čisto polagoma in tiho, da se ljudstvo ne razburi, temveč uspava. Najprvo so izšli odloki, da se otroci ne morejo »siliti« k šolskim mašam (prav tako kot pri nas. Op. ur.), čeprav je še vedno veljala stara avstrijska šolska postava, da se morajo otroci vzgajati v versko-nravnem duhu. Volitve v oktobru l. 1920 pa so prinesle socialistom velik poraz in boj za šolo se je moral po tem uravnati: začel se je biti za kulisami. V šoli — posebno na Dunaju — naj najprej izgineta križ in molitev. Najprvo se je ustanovila organizacija »prijateljev otrok«, ki jo dunajska občina bogato podpira. Glavni namen te organizacije je ob času nedeljske službe božje otroke voditi na izlete (prav tako kot pri nas delajo s sokolskim naraščanjem. Op. ur.) Letošnje postno pastirsko pismo vseh avstrijskih škofov je to ravnanje odločno obsojalo. Odgovor socialistov na to: besni napadi v državnem zboru in časopisju, nabirke med delavstvom za »prijatelje otrok«. Pripominjamo pa, da je v socialističnih strokovnih društvih radi rdečega nasilja skoro polovico članov, ki niso socialisti, temveč krščanskega mišljenja; ti ljudje so torej prisiljeni z lastnim zaslužkom prispevati za boj proti svojemu verskemu prepričanju.

Zdaj pa namerja socialna demokracija glavni udarec. Kakor znano stoji Avstrija finančno zelo slabo. Sedanja vlada, ki jo vodi krščansko-socialna stranka, je izdelala zadnji rešilni načrt; če se ta ponesreči,

pride boljševištvu ali pa zasedba po kakšni tuj državi. Ta načrt pa socialisti ne samo, da ga bojkotirajo s tem, da onemogočujejo, da bi tudi delavstvo sodelovalo pri odplačilih ali da bi država delala večje prihranke, temveč ravno ob tem času prihajajo s svojim kulturnim bojem, da bi vsako rešilno delo sedanje vlade preprečili. Sedaj jim gre v prvi vrsti za šolsko molitev. Očenaš naj se odpravi in namesto nje postavi nekakšna »molitvica« brez verske misli.

Katoliškim otrokom po dunajskih šolah se bo v bodočnosti tudi zabranilo pokrižati se. In to je ravno smisel celega boja: boj proti križu, proti Kristusu, Bogu in njegovim naukom.

Gospodarski obzornik.

Naša nesreča.

V soboto dne 22. julija je narodna skupščina — pravzaprav vladne stranke — sprejela ponudbo ameriških bank glede posojila v znesku 100 milijonov dolarjev. Vsi pametni finančniki so proti temu posojilu, le vladne stranke niso hotele uvideti, da je to posojilo za našo državo prava nesreča. Da je prišlo do tega, je pri tem izredno pomagal balkanski način — mazanje. Saj se je v parlamentu ugotovilo, da je hotel neki poslanec podkupiti dva druga poslance, če glasujeta za ameriško posojilo, vsakega za 125 tisoč dinarjev. Ameriška komisija je, kakor poročajo belgrajski listi, povabila nekatere odločilne vladne poslance na večerjo. Na temelju teh vesti lahko trdimo, da je bilo to posojilo kupljeno, da so nekateri in morebiti tudi gotove stranke mastno zaslužili. Pravijo, da bodo s tem denarjem gradili železnice. To je lepa tolažba, pesek v oči davkoplačevalcem. Kdo nam jamči, da ne bo v sedanjih časih to dolarsko posojilo ravnotako izginilo, kakor je izginilo že marsikaj. To ameriško posojilo, imenuje se Blerovo, bo davkoplačevalce ogromno obremenilo, v prvi vrsti pa najširše plasti našega ljudstva, t. j. kmeta in delavca, ker prinaša posojilo nezmožnost, da bi se znižale cene monopolskih predmetov, kakor tudi carine, ker so zastavljene in zastavnine se ne morejo znižati. Toda zanimivo je, koliko bomo od teh 100 milijonov dobili. Dejansko bomo dobili v denarju in blagu le 72 milijonov, ostalo pa ostane Blerovi skupini, ki je imela gotovo znatne stroške, da je bilo posojilo sprejeto. Vrniti pa bomo morali celih 377 milijonov dolarjev. Kdor je proti temu posojilu, ta zastopa koristi države in njenih davkoplačevalcev. Razen tega je s tem dobila ta družba še razne druge ugodnosti kot izrabo rudnikov ob novih železnicah, ki se izgrade itd. S tem posojilom hočejo graditi železnice. Napravili so že približne načrte. V prvi vrsti bodo gradili železnice po srbskih krajih. Kot prva železnica je zamišljena takoimenovana jadranska železnica, katere glavna proga naj bi šla na Kotor. Da bo ta zgradba izredno

Nekaj dobrega pa ima vendar na sebi ta svobodomiselnost. Ljudstvu se odpirajo oči. Zlasti na deželi, kjer je v zadnjih letih socialna demokracija v gotovem smislu napredovala, dočim je v mestih nazadovala. Že se povsod pripravljajo katoliške organizacije na odločen odpor. Še je avstrijsko ljudstvo katoliško in ne pusti, da bi mu judovski svobodomiselnost oropal verro. Toda boj bo, mnogo dragocenih moči se porabilo. In te moči bodo potem manjkale, pri gospodarski obnovitvi avstrijske republike. In v tem obstoji največja hudo-bija socialne demokracije.

Tako dopis. Kakor bi bil za nas pisan. Mnogo, prav mnogo važnih naukov za nas. Ne prezirimo jih!

draga, je jasno, ker bo treba zgraditi izredno veliko predorov. Na Split, ki je naša najboljša luka, naj bi šla le postranska proga in sicer zato, ker je to mesto hrvaško. Nadalje bodo gradili še več železnic, ki pa bodo šle vse po bivši srbski kraljevini, izvzemši dveh prog, ki naj bi šle po Sloveniji, seveda če bo še kaj denarja ostalo. Po Sloveniji naj bi se zgradili progji Sevnica-St. Janž in pa Kočevje-Vrbovsko (kraj na reški progi). Veščaki trdijo, da se bo skoro vse posojilo porabilo za jadransko železnico, tako da bomo na imenovani dve progji lahko še dolgo čakali. Tako misli vlada. Da so pametni ljudje bili in so proti temu in takemu posojilu, je jasno. Zahtevali so, da se to posojilo ne sprejme, ampak poišče drugo, boljše posojilo. Toda dosegli niso ničesar. Šlo se je za osebni in strankarski dobiček, ne pa za korist države. To je resnica o ameriškem posojilu.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	26. julija			28. julija			2. avg.		
	K	v		K	v		K	v	
ameriški dolar	312	—		316	—		334	—	
avstrijska krona	—	1		—	—		—	—	
češkoslovaška krona	7	20		7	52		8	33	
angleški funt	1452	—		1460	—		1500	—	
francoski frank	26	80		26	90		27	40	
italijanska lira	14	80		15	04		15	08	
bolgarski lev	—	—		—	—		—	—	
carski rubel	—	—		—	—		—	—	
grška dragma	—	—		—	—		—	—	
nemška marka	—	63		—	62		—	47	
rumunski lej	—	—		—	—		—	—	
švicarski frank	63	—		62	—		64	—	
poljska marka	—	6		—	6		—	6	
mažarska krona	—	20		—	21		—	17	

g Izgubljene obveznice predvojnih avstro-ogrskih posojil, postopanje za njih nadomestitev. Finančna delegacija objavlja uradno: Po razpisu finančnega ministrstva z dne 1. julija 1922, D br. 12.836 je v slučaju, da se je kaka obveznica predvojnih avstro-ogrskih državnih posojil izgubila ali sicer uničila, pa jo želi lastnik nadomestiti, postopati tako-le: Po izvršenem amortizačnem postopanju, ki se naj uvede pri pristojnem sodišču. Je z overje-

nim prepisom sodnijskega sklepa zaprositi a) glede avstrijskih obveznic pri generalni direkciji državnih dolgov na Dunaju 1. Singerstrasse, b) glede ogrskih obveznic pri madžarskem finančnem ministertvu v Budimpešti, za potrdilo, da dosedaj niso bile izdane nove obveznice niti izplačane obresti od časa izdaje sodnijskega sklepa dalje. To potrdilo se bo smatralo kot originalna obveznica in naj se predloži generalni direkciji državnih dolgov v Belgradu radi žigosanja.

g Kako se uporabi ameriško posojilo. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril posl. dr. Dubilič o novi jadranski železnici ter kritikoval namere vlade. Poudarjal je, da je treba tudi pri nas, kakor se godi povsod drugod graditi najprej proge, ki se izplačajo in teko preko prometnih krajev, blizu rudnikov, gozdov itd. Po vladne načrtu zgrajena jadranska železnica bo ostala dolgo let pasivna in bomo imeli tako na dveh straneh izgubo, pasivno posojilo in pasivno železnico. — Prometni minister Stančič je razlagal, kako se bo porabilo ameriško posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev. V prvi vrsti se ima to posojilo porabiti za zgradbo železnic in drugih prometnih sredstev, posebno za jadransko železnico Belgrad—Kotor v dolžini 580 kilometrov. Razen te železnice se zgradijo še sledeče proge: Pančevo—Belgrad, Niš—Sarajevo (unska železnica), Sarajevo—Foča—Čavnik, Niš—Priština, Mitrovica—Kotor, Ohrid—Skoplje, Kragujevac—Mitrovica, Kočevje—Vrbovsko, Belgrad—Šabac—Foča, — Rogatec—Krapina, Veles—Štip, St. Janž—Sevnica in Varaždin—Koprivnica. Glavne luke na Jadranu bodo Kotor, Split in Bakar. — Finančni odbor je potem glasoval o posojilu, ki je bilo sprejeto z 12 proti 6 glasovom. Proti sta glasovala razen opozicije tudi radikalec Nikodija Miletič in Janko Rajar (samostojna kmetijska stranka). Jutri bo izdelano poročilo odbora za narodno skupščino.

g Za vojno posojilo. Poslanec Škulj je v proračunski razpravi povdarjal nelojalno postopanje vlade napram pokrajci-
nam, ki so prej pripadale Avstriji-Ogrski. Povedal je, da je naša država na podlagi dogovora med Pašićem, Trumbićem in dr. Žolgerjem prevzela vse predvojne in vojne dolgove bivše kraljevine Srbije, glede pokrajin bivše Avstrije pa se do danes ni ničesar storilo. Radi tega ne trpe škode samo posamezne, ampak tudi najširši sloji našega prebivalstva.

g Proračun mestne občine ljubljanske za leto 1922-23. Potrebščina mestnega proračuna znaša Din 9 milijonov 245 tisoč 595,—. pokritja pa je 4 milijone 81 tisoč 116 dinarjev, torej je primanjkljaja 5 milijonov 164 tisoč 116 dinarjev, ki ga je treba pokriti z občinskimi davščinami in dokladami.

g Stanje papirnatega denarja. Po izkazu Narodne banke z dne 8. t. m. se je od zadnjega izkaza stanje papirnatega denarja povečalo za 45 milijonov dinarjev in znaša sedaj 4.863 milijonov, 868 tisoč 580 dinarjev.

g Stanje papirnatega denarja v Avstriji. Po stanju z dne 30. junija je bilo v Avstriji za 519 milijard avstrijskih kron papirnatega denarja v prometu. Tekom

osem dni je Avstrija vrgla v promet papirja za 80,7 milijard avstrijskih kron.

g Novi desetdinarski bankovci, ki so bili izdelani v Ameriki, pridejo kmalu v promet. Poleg njih ostanejo še sedanji desetdinarski bankovci v veljavi.

g Novi avstrijski stokrski bankovci. Avstrijska republika bo potegnila iz prometa stare 100 kronske žigosane bankovce z datumom 2. junija 1922 ter jih zamenja za 100 kronske bankovce z datumom 2. junija 1922.

g Primanjkljaj češkega proračuna. Kakor doznava »Tribuna«, bo primanjkljaj državnega proračuna za leto 1923, ako bodo obstojala dosedanja ministertva, znašal preko štirih milijard kron.

DAVKI.

g 100 odstotni pribitek na gostajšino. Pokrajinska uprava je potrdila sklep občinskega sveta ljubljanskega z dne 30. marca t. l., da pobira mestna občina od 1. maja t. l. dalje 100 odstotni pribitek na gostajšino. Ta pribitek se steka v poseben fond za zgradbo stanovanjskih hiš.

g Nova pristojbina na karte in domine. Delegacija ministertva financ v Ljubljani nam javlja, da se je z zakonom o proračunskih dvanajstih za mesec julij 1922 z veljavnostjo od 1. julija t. l. povečala taksa na igralne karte in domine od 80 dinarjev na 50 dinarjev. Vse karte in domine se morajo torej ponovno žigosati, in razlika takse po 20 dinarjev plačati najkasneje do 1. avgusta 1922. Lastniki kart in domine se opozarjajo, da morajo pisмено prijaviti (prijava brez kolka) pri pristojnem davčnem uradu posebej vse že rabljene in posebej vse še nerabljene karte in domine ter doplačati takso 20 din., odnosno, ako sploh še niso bile taksiране, takso po 50 din. Proti strankam, ki ne bi donesle prijave in plačale takse do 1. avgusta 1922, se bo kazensko postopalo.

CENE.

g Cene živini v Slavoniji. Na zadnjih sejmih v Slavoniji so plačevali živino za 1 kg žive teže: Voli I. vrste 0 do 82 K, II. vrste 25—26 K, III. vrste 22—24 K. Za Trst so plačevali krave po 25—28 kron.

g Mesni trg na Dunaju. Kilogram žive teže goveje živine stane na Dunaju 2300 do 2600 avstrijskih kron.

g Cene žita v Češkoslovaški. Cene žitu so bile zadnje dni v Pragi sledeče: pšenica 320 do 340 čl. kron, rž 272 do 275, ječmen 230 do 250, oves 290 do 300, koruza 220 K.

g Žitni trg na Mažarskem. Kljub vestem o ugodni žetvi so se pričele na Ogrskem cene žitu dvigati. Posebno vlada veliko povpraševanje po pšenici in ovsu, glede katerih ni v ceni veliko razlike. Pšenica stane na budimpeštanski borzi 4950 do 5100 o. kron, oves pa 4500—4600 mažarskih kron. — Vzrok dviganja cen žitu je iskati v padcu ogrskega denarja.

RAZNO.

g Zakon o pospeševanju sadjarstva. Poljedelsko ministertvo je predložilo te dni ministertskemu svetu načrt zakona o pospeševanju sadjarstva in uničevanju škodljivih živali in rastlin.

g Nov lovski zakon. Kakor nam poročajo iz Belgrada, se je pretekli teden popoldne po dolgem prestanku sestala zopet komisija, kateri je poverjena naloga, da izdela načrt novega lovskega zakona. Novi lovski zakon bo veljaven za vso kraljevino.

g Vinska letina v Jugoslaviji. Iz raznih krajev Jugoslavije prihajajo poročila, da je stanje vinogradov v naši državi letos izredno ugodno. Po dosedanjih cenitvah se bo pridelalo letos nad dva milijona hektolitrov vina.

g Naš izvoz vina v prvih treh mesecih. V prvih treh mesecih t. l. smo izvozili vina za 1 milijon 582 tisoč 707 kg, dočim smo v istem času lanakega leta izvozili vina za 64 tisoč 877 kg.

g Izgledi vinske trgateve v Avstriji. Kakor poročajo z Dunaja, obeta po poročilu ministertva za poljedelstvo letošnja vinska trgateve doseči višek. Če bo v avgustu še kaj toplih tednov, cenijo vinski pridelci na poldruhi mi-

lijon hektolitrov. Avstrija uporabi letno 1 milijon 200 tisoč.

g Vojaški dopusti. V parlamentu so izbrali poseben odbor, ki naj bi sporazumno z vojnimi ministrom določil, kdaj in za kako dolgo naj dobi vojaški dopuste, zlasti takozvane poljedelske dopuste. Ta odbor je imel sejo, ki ji je prisostvoval tudi vojni minister. Sklenili so, naj dobivajo vojaški dopuste drug za drugim in »prema priidokama«. To se pravi: Če hoče kapetan vojaku dovoliti dopust, mu ga dovolji, če pa ne, pa še vedno lahko reče, da »prilike« (razmere) dopusta ne dopuščajo. Ta parlamentarni odbor je res vzoren! Kaj boljšega ne bi mogli skleniti niti če bi bil sam Pucelej vojni minister!

g Skrb za naše kmete. Poslanec Zebot je že v drugič posredoval pri pristojnih ministertvih zaradi podpor valed hudourij in toče v ptujem okraju. Obljubilo se mu je, da se bo deloma znižal davek in da se bo pomagalo prebivalstvu a prodajo semena po nižnjih ceni. Obične naj pošljejo okrajnemu glavarstvu in davčnemu uradu točen popis poškodovanih parcel, ki ga izdelala cenilna komisija.

g Na državni kmetijski šoli na Grmu (Novo mesto) se prične novo šolsko leto v pričetku novembra t. l. — Šola ima dva odelka. Celoletna šola je namenjena predvsem za učence iz vinorodnih krajev, zimska šola pa za učence iz nevinorodnih krajev. Letna šola traja od 1. novembra t. l. do 31. oktobra prihodnjega leta, z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola traja dve zimi po 5 mesecev. — Učenci imajo na zavodu vso potrebno preskrbo, to je stanovanje, hrano in snajenje perila. Preskrbovalnina, ki se plačuje polletno naprej, znaša 200 Din mesečno. V slučaju rastoče druginje se pa lahko zviša. V plačilo se sprejemajo tudi živila po dnevnih cenah. Šolsino 10 Din mesečno plačujejo samo učenci, ki niso iz Slovenije. Oddati je tudi nekaj mest proti plačilu polovične preskrbine in nekaj prostih (brezplačnih) mest, to pa je revnejšim kmetijskim sinovom, ki se izkažejo z uradno potrjenim ubožnim spričevalom in ki se zavežejo, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Šola ima sploh v prvi vrsti namen, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje in zato imajo kmetijski sinovi, bodoči gospodarji, pred vseni drugimi prosilci prednost. Pogoji za sprejemanje je starost najmanj 16 let, neoporekljivost, telesno in duševno zdravje, in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Prošnje za sprejem je pisati lastnorčno na celo polo, kolekovati s kolekom 4 Din., in priložiti en kolek 10 Din za rešitev. Prošnje je vložiti najpozneje do 20. septembra t. l. pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novomesto. Prošnje je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, oz. zadnje šolsko spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. spričevalo o nravnosti, 6. izjavo staršev ozir. varuha, s katero se ti zavežejo plačevati stroške šolanja, 7. obvezna izjava staršev ali varuha, ki prosijo za prosto ali polprosto mesto, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju, da povrnejo zavodu prejete zneske podpor iz javnih sredstev. Absolventi kmetijskih šol uživajo ugodnost po čl. 8 zakona o ustrojstvu vojske, to je skrajšano vojaško službovanje po 14 mesecev (dijalski rok), pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu. Podrobnejša pojasnila v vseh zadevah daje ravnateljstvo.

g Sejmi goveje živine v litijskem okraju so valed sinavke in parkljevke do preklica ustavljeni. —

g Nabava vagonov. Več nemških tvrdk je ponudilo našemu železniškemu ministertvu na račun vojne odškodnine 2600 vagonov za ozkotirne železnice. Ministertvo je ponudbo sprejelo. Vagoni nam morajo izročeni biti do aprila 1923.

g Na račun vojne odškodnine je prejel naša država 51 lokomotiv in 4156 vagonov. Vsi vozovi nosijo naslov »S. D. Z.« — Srbske državne železnice. Tako se krši v Belgradu s tem napisi liberalno-samostojno-radikalna ustava.

g Stavka v državni tiskarni v Belgradu. Delavci državne tiskarne in nekoliko delavcev iz državne tovarne za cigaretni papir, vsega skupaj okoli 500, so danes stopili v stavko, ker se ni ugo-

dilo njihovi prošnji za povišanje draginjskih doklad. —

g Žetev 1922. Mednarodni zavod za poljedelstvo v Rimu javlja sledeče o žetvi 1922: Površine je zasejano približno toliko kot lani. V večini evropskih držav, kakor tudi v severni Ameriki je v prvi polovici meseca maja — takoj po hladnih dneh nastopila suša, ki je zelo slabo vplivala na setev v Nemčiji, Holandiji, Češkoslovaški, Mažarski in Avstriji. V Italiji, Franciji in na Angleškem se mora računati z ugodno žetvijo. V Jugoslaviji in Bolgariji je letos sicer nekoliko manj posejanega, toda stvar z ozirom na žetev je izredno dobra. Isto velja za Ameriko, Kanado in Japonsko.

g Letina v Rusiji. Hoover je izjavil v svojem poročilu, ki ga je poslal predsedniku Zedinjenih držav Hardingu, da bo letošnja letina v Rusiji izvirna.

g Draginja po Mažarskem. Vsled padca vrednosti mažarske krone se je na Mažarskem vse podražilo za 35 do 45 odstotkov.

g Kake je reala draginja v Avstriji po vojni. Kako so v Avstriji rasli izdatki za prarano, kažejo naslednje številke: Proti dobi pred vojnjo so tvorili stroški v januarju 1921 približno 70 kratno povišanje; v juliju 1921 že 100 kratno, v oktobru 200 kratno, v decembru 600 kratno, v marcu 1922 1100 kratno ter v juniju 1922 že 1870 kratno povišanje. Od marca pa do junija 1922 so živila tako poskočila, da so se cene v treh mesecih skoraj dvakratno povišale.

Proste pridelovanje tobaka v Avstriji. Avstrijski finančni minister je dovolil, da sme vsakdo pridelovati v svojem vrtu po 20 rastlin tobaka za vsakega nad 18 let starega moškega člana rodbine.

POKRAJINSKA OBRTNA RAZSTAVA V MARIBORU.

(Od 8. do 17. septembra.)

DOVOZ RAZSTAVNIH PREDMETOV.

V svrhu pravočasne opreme razstavnih prostorov je zujno potrebno, da se dostavijo razstavnih predmeti (izvzemši vrtnarstvo) najkasneje do 8. septembra na razstavnih prostor. Posebej pa še opozarjamo vse razstavjalce, da pozneje došli predmeti ne pridejo več v poštev za ocenitev in dodelitev nagrad in diplom. Zato prosimo vse obrtnike v tem pogledu posebne točnosti.

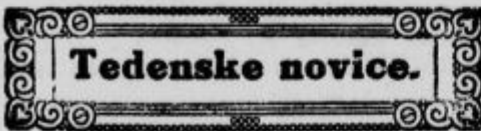
ZA PRENOČEVANJE TUJOV

bo skrbel stanovanjski odtsek razstavnega odbora, ki je te dni začel poslovati. V vseh stanovanjskih zadevah se je obračati izključno na ta odtsek, da se na ta način prepreči odiranje tujcev in obrani mesto na dobrem glasu. Pri naročilih je natančno navesti dobo, za katero se želi stanovanja ter število sob oziroma postelj. Za časa razstave bo vršil stanovanjski odtsek permanentno službo na kolo-dvoru in v svoji pisarni Aleksandrova cesta 32.

DELO NA RAZSTAVNEM PROSTORU

se je te dni pričelo in lepo napreduje. Pričela se je zgradba paviljonov za vrtnarski odtsek in za vinsko razstavo. Ograja v Prešernovi in Razlagovi ulici z velikimi reklamnimi ploščami bo se dni izgotovljena.

Vse pojasnila glede razstave daje pisarna razstavnega odbora na Aleksandrovi cesti št. 22, kamor se je obračati bodisi pisмено ali ustmeno.

Tedenske novice.

Politične.

p Prvi redni proračun naše države je bil te dni sprejet v narodni skupščini. Proračun pa vsebuje tako očitne krivice, da je bilo za naše poslance lahko delo neprestano se oglašati k besedi in vlado opozarjati

na velike pristranosti, ki jih obsega proračun posebno proti delavnim slojem, proti katoliški veri in proti Slovincem in Hrvatom sploh.

p Pri proračunu za notranje ministrstvo so delovanje in poslovanje notranjega ministrstva skoro vsi govorniki odločno obsojali. Javna varnost v obširnih delih naše države je pod vsako kritiko, hajduštvo cvete, razmere na mejah so neznosne. Strankarstvo in korupcija sta v polnem teku. Republikanec Gjonović je zelo natančno opisal razmere v Črni gori, poslanec Puljić (Jugoslov. klub) pa razmere v Hercegovini.

Tudi posl. Stanovnik (Jugoslov. klub) je posegel v razpravo in se dotaknil med drugim tudi vprašanja vojnih posojil, katera je prebivalstvo prečanskih krajev podpisovalo prisiljeno. Današnja država je prevzela vse imetje bivših avstrijskih in sedaj jugoslovanskih pokrajin in zato bi bilo pravično, če bi prevzela tudi obveznosti.

p Pri proračunu za narodno zdravje je o žalostnem stanju bolnišnic v Sloveniji govoril posl. Kranjc (Jugoslov. klub), ki je opozarjal na sramotno dejstvo, da so bili trgovci v Sloveniji primorani odpovedati bolnicam kredit, ker država ne da potrebne denarja na razpolago. Prej so dežele redno pokrivala vse stroške, danes pa država ne stori svoje dolžnosti napram največjim revežem. Zahteva, naj se znižajo raje podpore zagledalščiča, kakor pa, da bi bolniki umirali na cesti.

p Pri proračunu ministrstva zunanjih zadev je zunanji minister dr. Ninčić povedal, da je stališče Jugoslavije pri drugih državah ugodno, s Italijo da se je dosegel sporazum, s Rumunijo da je v najtesnejšem prijateljstvu, s Bolgarijo da je sporazum mogoč, če se uredi macedonsko komitasko vprašanje, z Mažari pa da nismo v najboljših odnosih.

p Pri proračunu za kmetijstvo je govoril posl. Kranjc (Jugoslov. klub), ki je naglašal, da je naša država pretežno kmetijska država, proračun za kmetijstvo mnogo premajhen. Za policijo je odobrenih 324 milijonov, za kmetijstvo pa le 110 milijonov dinarjev, a še od teh za prečansku kraje le 60 milijonov! Skrb za zadružništvo je razvidna iz podpore za isto, ki znaša za vse prečansku kraje le 400 tisoč dinarjev! Zakona o kmetijskih kreditih še danes ni. Za regulacijo rek in potov so določene naravnost neznatne vsote. Zavarovanjskih zakonov minister še do danes ni predložil. Zahteva ukinitve carine na galico in podporo za hmeljarstvo. Vojake naj puščajo ob času žetve domov.

Zanimivi so podatki, ki jih je navedel posl. Rebec (Jugosl. klub). Za kmetijstvo je določalih 110 milijonov dinarjev. Ta vsota pa je za Srbijo in na prečanske kraje razdeljena tako, da odpade v Srbiji na 1 ha kulturno površine 50 dinarjev in na 100 prebivalcev 1100 dinarjev, v Črni gori na 1 ha 68 dinarjev in na 100 prebivalcev 1600 dinarjev, v Sloveniji pa na 1 ha 12 dinarjev in na 100 prebivalcev 900 dinarjev! Še manj kot na Slovacijo odpade na Hrvatsko in Bosno. Zato zahteva za Bosno in Hercegovino posebno melioracijsko posojilo.

Za slovenske vinogradnike pa se je odlično zavzel posl. Nemanic (Jugoslovanski klub), ki je zahteval izdatnejšo podporo za vinorejstvo v Sloveniji.

p Pri proračunu ministrstva za prosveto je izjavil minister Pribičević, da bo odločno vedno proti avtonomiji šolskih zadev in da se bo v najkrajšem času izenačil šolski zakon za celo državo. Torej bomo pri nas imeli isti šolski zakon kot v Makedoniji, kjer ljudje žive kot napol divjakil Zlati časi za našo kulturo, ki bo padala na macedonsko nižino. Proti tej izjavi ministra Pribičevića je odločno nastopil Jugoslovanski klub, ki je izjavil, da se bo z vsemi močmi vedno bojeval proti taki šolski postavi.

p Pri proračunu za armado je kot prvi govoril posl. Nemanic (Jugosl. klub). Naglašal je, da so zahteve vojnega ministra mnogo previsoke in ljudstvo že komaj vzdržuje ogromne davke v denarju in krvi. Ta davek teži posebno delavce in kmete. Zato je treba vojaški kontingent znižati, znižati pa je treba pred vsem mnogo previsoko število višjih oficirjev. Pritožil se je, zakaj morajo fantje letnika 1899., ki so služili že v Avstriji, sedaj odslužiti polni rok. Zahteva pravičnejše določbe o oprostitvah od vojne službe. Tudi okolnost, da služijo Slovenci in Hrvati v Srbiji in Srbi pri nas, ne upliva ugodno na razpoloženje med moštvom, kakor tudi ne pod vsako kritiko slaba hrana in slaba obleka. — Za njim je dobil besedo posl. Brodar (Jugoslovanski klub), ki je ugotovil, da so se v nekaterih krajih razmere pri vojaki res zboljšale, da pa obstoje še vedno mnogi manjkatki. Vojska naj se preosnuje tako, kakor je urejena v modernih državah. Doba vojne službe se da znatno skrajšati brez škode. Govornik odločno protestira proti strankarstvu v armadi na škodo katolikov. Slabotnih ljudi ni treba jemati k vojakom, kakor se to sedaj dogaja, ker je zdravih ljudi dovolj.

p Nemška marka pada, ker Francija nič ne odneha od svojih zahtev, da mora Nemčija poravnati ogromno odškodnino, ki ji je naložila mirovna pogodba. Radi tega je celo evropsko gospodarstvo v nevarnosti, posebno ker Amerika prav nič ne misli odpustiti Evropi ogromnih vojnih dolgov. Pač pa sedaj tirja od Anglije, naj jih poravna, Anglija pa je na drugi strani poslala raznim evropskim državam med temi tudi Jugoslaviji, naj poravnajo vojni dolg v ogromnem znesku 1098 milijonov funtov šterlingov.

p Italijanska vlada je odstopila, ker ne more napraviti reda med fašisti in socialisti. Kralj pa je poveril sestavo vlade zopet prejšnjemu ministrskemu predsedniku, kar je delavstvo tako razburilo, da je povsod začelo s štrajkom, fašisti pa so zagrozili s mobilizacijo, če vlada ne zatre delavskega gibanja. Izhod bo težak.

p Grčija hoče Carigrad in je poslala precejšnjo armado proti prestolici Turčije. Antanta pa neče o tem nič slišati in opozarja Grčijo, da bo imela opraviti s njenim orožjem, če se grške čete približajo Carigradu.

Domače novice.

Slovenske občine in posojilnice so sprejele te dni tiskane prošnje, da naj priskočijo na pomoč medicinski fakulteti v Ljubljani, ki jo je pustila vlada v najtežji trenutkih na cedilu. Prosimo slovensko javnost, da se po svojih močeh odzove prošnji slovenske medicinske fakultete in s tem dokaže, da si ne da zadaviti svojih kulturnih zavodov.

d Katoliški shod za cerkniško dekanijo v Cerknici dne 20. avgusta 1922. Spored: Dopoldne ob petih zjutraj budnica z godbo. Ob pol devetih sprejem na koldvoru in slavnostni sprevod k cerkvi. Ob desetih sv. maša na prostem, nato cerkveni govor, ki ga govori č. g. prior P. Valerian Učak. Ob enajstih se otvori slavnostno zborovanje, na katerem govori: 1. Poslanec A. Sušnik: Vera in šola; 2. Urednik Franc Terseglav: Vera in javno življenje. — Popoldne ob treh pete litanije v župni cerkvi. Po litanijah zborovanja odsekov. — Vsak naj vztraja do konca in se udeleži zborovanja svojega odseka. Na teh zborovanjih bo najprej predavanje, potem pa se bomo razgovorili o nujnih in važnih verskih zadevah.

d Katoliški shod za celo Posavje se bo vršil v nedeljo, dne 3. septembra 1922 v Brežicah. Vse bližnje in bolj oddaljene sosede opozarjamo že danes na ta velevažen shod in prosimo, da opustijo ta dan vse manjše krajevne prireditve. Ta dan mora vse, mlado in staro, možje in žene, fantje in dekleta, sploh vsi, katerim je kolikaj pri srcu pravičnega ureditve vsega javnega življenja, pohiteti v Brežice, da tamkaj z vso odločnostjo povdarjajo in manifestirajo za katoliška načela, ki morajo prekvasiti vse naše javne življenje. Vse predpriprave se vršijo po določenem načrtu, naprošeni so najboljši govorniki; ako bodo tudi vsi, ki so prejeli tozadevne okrožnice, storili v svojem okolju svojo dolžnost, potem je sijajni uspeh že vnaprej zagotovljen. Na delo! Vsi na noge v sveti boj za krščanska načela!

d Sol je zelo draga in je reveži kmalu ne bodo več mogli kupovati. Poslanec Slov. ljudske stranke Zebot je radi tega povedal v narodni skupščini samostojnežem in drugim vladnim poslancem marsikatero bridko resnico. Država je vpeljala monopol za sol in onemogočila našim trgovcem in zadrugam, da bi same kupovale sol. Uprava monopola pa dela sedaj kupčije s soljo, ki je poleg tega niti ni vedno dobiti. Zahteval je, naj se ta za ljudstvo škodljivi način odpravi, ker imajo od monopola korist samo nekateri verižniki.

d Nova žrtev Wranglovcev. Wranglove vojake, ki še svoje domovine niso znali braniti, so nam v Belgrad poslali za čuvanje naših meja. Koliko gorja so ti ljudje že prizadejali našim ljudem ob meji! 17. t. m. je v Kalcah v občini Gornji Logatec umrl petnajst let stari posestnikov sin Franc Petrovič. Vsak dan je hodil delat v gozd onstran meje. Ko se je par dni pred svojo smrtjo zopet vračal z dela, ga je eden teh Wranglovcev tako sesual s puškinim kopitom, da je umrl.

d Radićeva zvezda ugaša. Radić je s svojo politiko zelo veliko škodoval vsemu

prebivalstvu. Če bi šel on v Belgrad in se tako možato postavil v bran za pravice ljudstva, kakor to neprestano delajo naši poslanci, bi že zdavnaj bilo konec sedanje vlade in mnogo gorja bi bilo odvrnjenega od zatiranega in tlačnega kmečkega in delavskega ljudstva. To počasi uvidevajo tudi hrvatski kmetje in so imeli prejšnji teden v Zagorju, ki je Radićeva trdnjava, veliko zborovanje, na katerem so obsodili Radićevo politiko in ga pozvali, da odide s svojimi poslanci v Belgrad. Taka zborovanja se vršijo tudi po drugih krajih. V Dalmaciji pa je 14 raznih društev sklenilo ostre resolucije proti Radiću radi njegovega ostudnega napada na katoliško cerkev.

d Za bolnice še vedno ni denarja. Kar se še v nobeni državi ni zgodilo, da namreč vlada ne bi skrbela za bolnice, se je zgodilo pri nas, odkar so na vladi liberalci in samostojni. Ravnateljstvo ljubljanske bolnice je namreč poslalo v časopise oglas, da ne more sprejemati nobenih bolnikov razen onih, ki so bolni na smrt, ker vlada ni dala na razpolago potrebnega denarja.

d Kmetskim zvezam novomeškega in črnomalskega okraja. Prosimo, da nam takoj in točno odgovorite na zadnjo okrožnico, da nas ne boste po nepotrebnem zadrževali pri poslovanju. — Tajništvo Slov. ljudske stranke v Novem mestu.

d Naše uradnike podijo iz službe. V zadnjem času so iz mnogih uradov odpustili iz službe mnogo naših domačih uradnikov, češ, da morajo štediti z denarjem. Kako pa štedijo, se najbolje vidi iz tega, da so na mesto naših ljudi nastavili še večje število Wranglovcev. Med našimi odpuščenimi uradniki se nahaja tudi mnogo invalidov.

d Zakaj invalidi in sirote ne dobivajo podpore? Invalide in vojne sirote bi moralo podpirati ministrstvo za socialno politiko, v katerem vlada slovenski liberalci znani dr. Žerjav. To ministrstvo deli ubogim invalidom in vojnim sirotam prav z mačehovsko roko. Zato pa seže bolj globoko v žep, kadar gre za Sokole. Te dni je po poročilih belgrajskih listov zopet poklonilo Sokolom v Kumanovem malenkostno vsoto skoraj pol milijona kron.

d Orle so napadli tako imenovani jugofašisti v Sinju v Dalmaciji, ko so imeli Orli svojo prireditve. Liberalni listi so takrat po svoji stari navadi seveda lagali, da so se pretepavali Orli. Sodišče je sedaj dognalo, da so prepri izzvali jugofašisti in je njihova voditelja obsodilo vsakega na 21 dni zapora, da se jima vsled liberalne sokolske vzgoje razgreta kri malo ohladi.

d Katoliški veroučitelji iz cele Jugoslavije so imeli 5. in 6. julija svoje zborovanje v Zagrebu. Na zborovanju so se odločno zavzeli za pravico starišev pri odločevanju o vzgoji svojih otrok in zahtevali, da se mora v šolah še dalje poučevati verouk, ker je v naši državi od sto ljudi samo eden, ki pravi, da nima vere. Brez verskega pouka pa bo mladina podivjala, kar že kažejo mnogi žalostni slučajji. Svoje zahteve so izročili na merodajnih mestih. Upamo, da bodo poštene zahteve naših katehetov imele prej ali slej popoln uspeh.

d Katoličanom v Vojvodini se godi zelo slabo, odkar so na vladi Pribičević in

drugi protikatoliški ljudje. Vlada je zaprla vse katoliške šole in zaplenila njihovo premoženje, učitelje pa odestavila. V šolah, ki jih je potem ustanovila, pa je nastavila svoje pristaje, ki poučujejo tudi verouk.

d Zakaj se nekateri poslanci tako potegujejo za vlado? Srbski listi so te dni poročali, da je neki veleposestnik dal vladnemu poslancu dr. Prodanoviću skoraj en milijon kron, če mu dobi dovoljenje, da bi smel prodati svoje posestvo, ki je pod agrarno reformo. Koliko so dobili za svoje zvesto podpiranje brezverske vlade drugi poslanci, se bo že še zvedelo, kajti resnica pride vedno na dan. Takrat bodo menda spregledali tudi oni zaslepljeni, ki danes še trobijo vladnim poslancem hvalo in slavo.

d Javna prošnja. Silen požar je dno 15. julija t. l. uničil 28 hiš na Boh. Bistrici. Prizadeti vaščani, ki so zdaj brez strehe in brez sredstev — večinoma niso mogli rešiti prav ničesar — so potrebni takojšnje nujne pomoči. Da se bednim pogorelcem takoj priskoči na pomoč, se pomožni odbor županstva občine Boh. Bistrice, ki je prevzel pomožno akcijo, obrača do širše javnosti z vljudno prošnjo, naj po svoji moči pomaga. Vsi darovi v denarju in naravnih naj se pošiljajo na občinski urad na Boh. Bistrici. — Pomožni odbor županstva občine Boh. Bistrice.

d Šmihel nad Mozirjem. Pri nas širijo nekateri versko in naravno docela sprieni elementi okrog pisma, v katerih me nesramno obrekujejo in napadajo, žalijo verski čut, in grdo sramote Marijino družbo. Žalostno je, da se nahajajo dandanašnji ljudje, ki so bili katoliško vzgojeni, a so postali izdajalci v verskem oziru. Brezobzirno in brez povoda napadajo, sramotijo in smešijo brez izjeme vse, kar je katoliško in z gnojnico oblivažajo tiste, ki nočejo z njimi trobiti v njihov napredni rog. Sporočam vsem tistim junakom, ki me zahrbitno napadajo, da mi je v sramoto, ako bi se z njimi prerekal. Povdarjam pa odločno, da ostanem vkljub njihovim črnim nakanam še dalje na tem stališču kot dosedaj. Hočem se še dalje potegovati za resnico in ostati zvest katoliškim načelom. Dotične pa pozivljam, da naj pometajo pred svojim pragom, naj ne sramote naših vrlih deklet, članic M. družbe. Saj pozna vsaka več olike in dostojnosti kot oni. Naj ne zabavljajo, naj puste v miru naše somišljenike, ker sicer bo prišel čas, ko bodo obžalovali svojo surovost in kanibalsko oliko. — Jožef Konečnik, pos. sin.

d Na zimski kmetijsko-gospodinjjski šoli in Repnjah (p. Vodice na Gorenjskem) se prične novo šolsko leto s 16. oktobrom t. l. Šola traja 6 mesecev, od 16. oktobra t. l. do 15. aprila 1923. V zavod, ki je v rokah šolskih sester iz reda sv. Frančiška, se sprejme 12 gojenk, ki morajo biti najmanj 16 let stare, je vlagati do 15. septembra t. l. pri vodstvu kmetijsko-gospodinjjske šole v Repnjah p. Vodice, Gorenjsko.

d Zlato poroko obhajata letos zakonska Alojzij in Terezija Salehar iz Straže pri St. Rupertu na Dolenjskem. Ob tej priliki jima častitamo k tako visoki starosti želeč obilo sreče in blagoslova.

d Umrl je na Sodjemvrhu pri Semiču občespoštovani Janez Plut, občinski odbornik, odbornik Kmetske zveze. Blag su spomin!

— V Cerkljah pri Krškem je umrl 70 let stari Matija Butard po domače Tičk; hiral je že par let na želodnem raku. Z njim leže v grob gotovo eden najmarljivejših v

seli okolici, kajti on je znal skoro vse rokodelstvo in to vsako prav mojstrsko narediti kakor: zidarsko, čevljarstvo, mizarstvo, kolarsko, sodarsko, tesarsko in nožarsko! Bil je tudi umen čebelar, sadjar, vinogradnik in živinorejec! Da je bil v resnici dober gospodar, je razvidno že iz tega, ker je vse posestvo s svojo marljivostjo in štedljivostjo pridobil.

d Umrl je v ponedeljek 17. t. m. v visoki starosti 81 let Jakob Šink, po domače Matijev oče, iz Gabrovega pri Škofji Loki. Bil je jako skrben gospodar in blag oče svojim otrokom ter zvest pristaš SLS. Blag mu spomin, njegovi duši svetila večna luč!

d *Grofica Marija Terezija Ledohovska*, ustanoviteljica in vrhovna voditeljica Družbe sv. Petra Klaverja, sestra jezuitskega generala, je umrla 6. julija v osrednji družbeni hiši v Rimu.

d Na Triglavu se je ponesrečil župnik Cilenšek. Moral bi biti za pričjo pri poroki nekega svojega prijatelja, ki se je poročil na vrhu Triglava. Ko je plezal po strmih skalovju, mu je spodrsnilo in si je zlomil levo nogo. Želimo gospodu župniku, da bi kmalu ozdravel. Z letošnjim letom je bil že 27ič na Triglavu.

d Sadovi brezverske vzgoje. V mestu Šabcu v Srbiji je petošolec Bugarski zastupil svojega sošolca Zikića, ki je vsled tega umrl.

d *Razbojniki*. Vlada nikakor ne more napraviti v južnih krajih naše kraljevine red in je vedno več razbojnikov. Prejšnji teden so v Hercegovini dva dni zaporedoma napadli enkrat poštni, drugič pa neki privatni avtomobil in pobrali potnikom denar in vse dragocenosti, ki so jih imeli pri sebi.

d *Poporečane bankovce* je hotel v Mariboru razpečavati neki Žid iz Subotice. Pri tem dobičkanosnem poslu pa ga je dobil policaj in ga odgnal v zapore.

d *Izpuščeni kaznjenci*. Iz mariborske kaznilnice je bilo izpuščenih 16 kaznivcev, ki so bili pred mnogimi leti obsodeni na smrt. Sedaj jih je kralj pomilostil in so bili izpuščeni.

d *Samomor starčka*. 70 let stari Matija Zalar iz Šent Vida pri Cerknici si je z britvijo prerezal vrat in je 20. julija v ljubljanski bolnici umrl. Kaj je gnalo nesrečnega starčka v smrt, se ne ve.

d *Ženo in sina umoril*. V Novem Slankamenu na Hrvaškem so delali na polju oče, mati in sin. Očetu se je nenadoma omračil um in je s koso umoril svojo ženo in svojega sina. Nesrečnega moža so oddali v bolnico.

d *Turškega duhovnika so umorili razbojniki* v vasi Kamena glava v Bosni. Odvezli so mu vse, kar je imel pri sebi, nato pobegnili v goru.

d *Svoji materi je ukradel* v Zagrebu neki Kralj 265 tisoč kron in jih potem v dveh dneh napravil v družbi malopridnih in sprijenih žensk. Radi tega dejanja, ki je prav gotovo posledica brezverske vzgoje, bo fant sedel dve leti v zaporu.

d *Svojega moža je zastupila*, Franc Omerza je pred par meseci prišel iz Amerike in se kmalu nato poročil. Par tednov po poroki pa je nenadoma umrl. Ker je žena še na predvečer pred njegovo smrtjo popivala s svojim ljubincem, so takoj sumili, da mož ni umrl naravne smrti. Po zdravniškemu ogledu so ženo takoj zaprli.

d *Roparski napad*. Jože Meze iz Logatca in Jože Meze iz Blekove vasi sta z revolverjem napadla Mihaela Kunca iz Kalc in mu oropala 12.850 kron. Orožniki so napadalec kmalu prijeli.

d *Brezbožneža*, Franc Birk iz Bukovice in Alojzij Grabnar iz Preveka sta pred

cerkvi na Polšniku motila službo božjo, preklinjala Marijo in zmerjala župnika s farjem in s kapucincem. Grabnar je nosil na vratu rožni venec iz bonbonov in zamehljivo spraševal: »Ali me bo far izveličal?« To nedostojno obnašanje je vse poštene domačine zelo užalilo in so se z gnusom obračali od obeh bogokletnežev.

d *Očeti jezuiti* so izdali ob tristoletnici proglasitve sv. Ignacija in Frančiška Ksaverija lično knjižico: Češčenje sv. Ignacija Lojole in sv. Frančiška Ksaverija med Slovence. Opisuje se v nji zanimivo proslava kanonizacije l. 1922 v Ljubljani in sploh češčenje obeh med Slovence. Krasi jo 8 slik. Pridejane so na koncu še molitve obema svetnikoma v čast. Namen spisa je, da se med nami vnovič poživi češčenje teh dveh svetnikov, zlasti še sv. Frančiška, ki so ga v prejšnjih časih Slovenci tako zelo častili. Zato knjižico toplo priporočamo. — Čisti dobiček je namenjen za novo cerkev sv. Jožefa v Ljubljani. Dobi se pa pri predstojništvu cerkve sv. Jožefa v Ljubljani, Zrinjskega cesta 9 in v prodajalni Katoliškega tiskovnega društva (prej Nlčan) v Ljubljani po 2 in pol dinarja, s pošto 20 par več.

SMARTIN PRI KRANJU.

Poprava strehe na farni cerkvi, ki je februarja meseca pogorela, je — hvala Bogu — dokončana. Čast in zahvala vsem, ki so bodisi s darovi, bodisi z delom pripomogli, da se je poprava tako lepo in kmalu izvršila. Vašem kličemo: Bog povrni na priprošnjo sv. Martina za požrtvovalno pomoč! — Nestrpno pričakujemo, kdaj nam zasveti elektrika. Ze januarja so začeli z napeljevanjem, cerkev je bila požgana ob priliki napeljevanja električnega toka, po hišah bo kmalu razne električne predmete snedla rja, vse je pripravljeno, a elektrike od nikoder ni. Prosimo merodajne, da se pobrižejo, da dobimo električno razsvetljavo v najkrajšem času.

ZAGORJE OB SAVI.

V našem občinskem odboru pašujejo še vedno liberalci, izvoljeni l. 1913. Imeli smo sicer, po laških občinskih volitvah, še dvakrat nadomestne, oziroma poizkus nadomestnih volitev; vse pa so gosp. glavar Podboj razveljavili, ne toliko radi komunistov, ampak ker so za liberalce tako strašno klavrno izpadle Za 20. avg. t. l. so pa vendar razpisane splošne občinske volitve. In liberalci, ki vedo, da je njihovo ime med ljudmi naravnost osovraženo, so se obesili na vrat obrtnikom, ali bolje, skrili so se v njihov šep in JDS je postala čez noč — obrtno-gospodarska stranka. Da bi pri volitvah popolnoma ne pogoreli, so si pridobili predvsem nekega osebno poštenega moža in ga poslali zase v ogenj po kostanj. Ker je mogoče, da se da kdo radi osebe zapeljati v obrtno-gospodarsko stranko, opozarjamo, da vse skupaj ni nič drugega, kot ovčja koša starega liberalnega volka. Kamor se torej prikaže, obrnite mu hrbet! Saj gotovo v cel' občini ni več tako prismojenega človeka, da bi glasoval za stranko, ki je tako zafurala občinsko gospodarstvo in, ki je v Belgradu tako nesramno izdajala Slovenijo! Ne pišemo sicer zato, ker bi se bali, da dobe liberalci občino v roke, to jim je odklenkalo za vedno, gre zato, da stranka, ki ima toliko grohov na vesti, ne dobi niti enega odbornika v nov občinski odbor. — Toliko za enkrat.

PONIKVE OB JUŽ. ZEL.

Pri nas se je v nedeljo, dne 16. t. m. prav slovesno obhajala nova maša č. g. Alojzija Zdolška, p. d. Hribarškovega iz Bobovega. Mla'ev, vencev in napisov seveda ni manjkalo. Sedem slavolokov je kilealo gospodu novomašniku in stotini svatov: »Na vsak korak — pozdrav gorak!« — Poleg drugih je dobil tudi zaradi razbitje spominke plošče sedaj še bolj snani Slomščekov oreh pred župno cerkvijsko ta-le okoli debila ovit napis: »Slomšček iz višinj — varuj svoj spominček!« — Pridigal je slavnosti primerno in zelo poljudno več. g. kanonik Arzenšek iz Maribora. Ljudstva pa je bilo toliko, da se je vse trlo.

MIRNA.

V nedelje, dne 16. t. m. se je vršilo zborovanje naše Kmetске Zveze, na katerem je poročal o političnem položaju tajnik SLS v Novem mestu g. Munda. Soglasno so bile sprejete resolucije, v katerih se izreka našim poslancom zaupanje; dalje sa izenačenje davkov, odpravo trošarine na sol, petrolej, vžgalice itd.; za zadostno prehrano prebivalstva, za štedenje z denarjem, ki ga ljudstvo plačuje tako težko, zoper trpinčenje slovenskih fantov-vojakov od strani srbijanskih oficirjev, proti kršenju enakopravnosti, za odstranitev nepotrebnih Wranglovcev, ki stanejo državo milijone, za samoupravo Slovenije in proti razkristjanjenju naših šol. — Te resolucije so bile poslano Jugoslovanskemu klubu.

ŠMARJETA NA DOLENJSKEM.

Shod naše kmetске zveze pretečeno nedeljo se je lepo obnesel. Obilna udeležba naših mož, fantov in žena je pričala o njih politični zavednosti. Tajnik Munda je govoril o državnem gospodarstvu ter o splošnem političnem položaju. — Končno je bilo sprejetih več resolucij, ki so odposlale na merodajno mesto. — Naše ljudstvo odločno zahteva volitev, da pomete s izdajalci kmetских koristi!

SV. ANA PRI TRZICU.

Naša Kmetška Zveza prav pridno deluje, se lepo razvija in ima vedno večje število članov. Vsi zavedni možje in fantje se zbirajo v njej. 16. t. m. je imela podružnica Kmetске Zveze sejo, na kateri so je poleg drugih važnih stvari sklenilo, da se v kratkem skliče velik javni shod. Dalje se je sprejel protest proti raskosanju občine Sv. Katarine, ki je iz gospodarskih ozirov popolnoma napačen. Tudi druge vasi bodo sklenile take proteste.

TREBELJEVO.

Zadnji čas smo se začeli zanimati za gospodarski pouk. G. Jereb, okrajni ekonom iz Višnjegore, nam je pretečeni mesec priredil tri predavanja o tvarini, ki je ravno našim razmeram najbolj primerna ter potrebna. — Letos nas tare grozna suša, črv spodjeda in celo toča ni prizanesla. Žito je črv uničil s pomočjo suše. Sena skoro nič ni in z obupom zremo v bodočnost. Marsikje po občini žito kosijo, ker ni nič zrnja, še slama je zelo slaba. Kako bomo ohranili sebe in živino, ker so prani skednji in kosolci? Draginja raste, davki rastejo, a pomanjkanje bo vsak čas trkalo na duri. In vsak način mora država nakazati kako pomoč, vsaj semen na poskrbi po nižini ceni — sicer smo izročeni veliki stiski. Prosimo gg. poslance za posredovanje za državno pomoč. —

VRHNIKA.

Naš trg je dobil banko. Pa ne mislite, da tam premetavajo samo lire in dolarje, tam še ležijo prvi vrhniški fašisti. Gospod, ki je pobiral prispevke, je z predznostjo razkladal, da je to bojna organizacija proti klerikalizmu. Prvi dar je daroval g. dr. Šabec. — Fašistom samo svetujemo, naj bodo pametni in mirni, kajti priprani smo, da če se na njihovih pohodih srečamo, se bode njihova »bojnak« organizacija spremenila v »strahopetnost«. — Tudi balkanizem se je že zanesel na Vrhniko. G. sodnik je pri mirni debati v gostilni kar na lep način dal retirirati svojega nasprotnika. Mož se gotovo kesa; toda »svršeno jec. Z radevo se bode pečalo sodišče. — To so sadovi centralizma in njih privržencev.

LESE.

Tukajšnje izobraževalno društvo je v nedeljo 16. t. m. priredilo lepo uspelo spominsko slavnost k dvajsetletnemu jubileju v.č. g. župnika Matevža Ahačiča. Kljub silnemu deževnemu nalivu je bila dvorana popolnoma zasedena. Okusno sestavljeni načrt iz pevskih točk, deklamacij, voščil itd. se je popolnoma posrečil v vsesplošno zadovoljnost. V predavanju je tukajšnji rojak g. Jože Langus v jedrnatih besedah posebno poudaril velik pomen duhovskega stanu in njegove zasluge za naš narod o kulturnem, gospodarskem in socialnem osiru. Igralci so v burki »Za letovišček« pokazali vso svojo spretnost. V snak globoke hvalečnosti in spoštovanja je bila g. jubilantu od društvenih članov in drugih dobrih župljanov podarjena lepa spominska slika, ki jo je bil jubilarit odlično vesel. Želimo odličnemu gospodu božjega blagoslova, da bo mogel še vnaprej delovati s tako vneto kakor do sedaj v čast božjo in v našo dušno in telesno

korist. Na mnoga leta! — Na lešanski semenj, t. j. Jakobove nedelje, 30. t. m. se je tu igral »Crnošolec«. Prireditelj je dobro uspel.

DOLENJSKI POPOTNIK.

Ljubitelji naroda si zadnji čas veliko prizadevajo naš rod pravno prerediti. Prirejajo se zborovanja za mladino, kjer se slika današnja nemoralnost v vsej nagoti. Obračajo se pogosto na krščanske stariše, da jim pri tem apostolskem delu pravne preroda pomagajo. Pred kratkim sem videl tale prizor: Na Ponikvah na Dolenjskem sedijo v gostilni Grmovšek poleg botrov in starišev birmanci. Deklice zvenci na glavi gledajo pijane obraze na dan, ko so prejele sv. zakrament. Ob 6. uri zvečer se zalivalo sv. birmo z vinom. Zalostno dovolj, da nekateri roditelji in botri ne znajo pripraviti birmancem lepšega veselja, kakor popivanje po gostilnah in to celi popoldan. In ravno zato se sliši tolikrat otroke češ, ko sem bil pri birmi, sem bil prvič v življenju pijan. Ali bi ne bilo boljše, da bi se tisti denar ki se ga zapije, naložil plodono in hranilnice? Pri tolki draginski mizeriji in jamranju vsled pomanjkanja denarja gotovo ni na mestu posedati po gostilnah do večera in to temnanj, ko so navzoči otroci. In na tak način odgojene otroke bi radi videli svetnike. Dolžnost starišev in botrov bi bila, da svojim birmancem razložijo pomen sv. birme, kakor tudi slab voliv pijačevanja. Ne rečemo, da si ne smejo primerno postreči, mislimo pa, da je boljše, če se otroke spravi domov, ne pa v gostilne, ki so otrokom navadno v pohujšanje. — Na vsak način je potrebno, da vabimo k šodam za naroda prepoved tudi stariše.

DRASIČI V BELIKRAJINI.

Nešteto dopisov nam je prinesel zadnji čas »Domoljub« iz cele naše Slovenije, zlasti iz Kranjske o nabavi in napravi cerkvenih zvonov. Naj izve širša javnost, da smo tudi pri nas dne 8. julija t. l. doživeli nekaj sličnega. Dobil smo za našo podružno cerkev metliške župnije za cerkev sv. Petra v Drašičih tri nove, krasno ubrane bronaste zvonove, katere nam je izdelala ljubljanska zvonarna. Po glasovih so: veliki svon 6. srednji a in mali eia. Naj pripomnim še to, da so bili radi njih lepe oblike in ubrani glasov razstavljani na zagrebškem velesojmu. Ko so na sgoraj omenjeni dan oziroma dan prej prispeli iz Zagreba na kolodvor v Metliko, je bilo ne malo veselja med ljudstvom; odhod s kolodvora skosi Metliko je bil nekaj krasnega. Prav ganljivo je bilo poslušati lepo pritrkavanje trifarskih zvonov, ki so pozdravljali svoje prve dobrodošle brate. Ko se je spreved pomikal proti svojemu cilju, se je začelo pozdravljanje s strelji, na to sopet zvonjenje iz sosedne cerkve sv. Ane na Vidošičih, katere je tekem te spomladni dobila dva jeklena svona s Jesenic. Nešteto ljudstva je pozdravljalo svoje dobrodošle že pred začetkom vasi. Dosepevši na mesto okrog 11. ure dopoldne je žast. g. prošt metliški opravil peto sv. mašo s zahvalno pesnijo za vse darovalce, ki so pripomogli k tej napravi. Potem se je vršilo blagoslovljenje, katere je izvršil g. prošt s prisostvovanjem svojih dveh g. kaplanov. — Po končanem blagoslovljenju je imel g. prošt lep govor, v katerem je razložil namen in pomen svonov, takoj zatem se se zvonovi potegnili v zvonik, katero delo je prevzel g. F. Jerman iz Dola pri Ljubljani. Proti večeru so že slavnostno zapeli iz zvonika sv. Petra tako lepo in ginljivo, da se je šlovske nehoti vrosile oko. — Dne 16. julija smo obhajali v ta namen nedeljske slavnosti. Bila je slovesna služba božja, katere je opravil g. Martinek, šup v p. ok. iz Zelebeja. Ta sveta maša se je darovala za vse darovalce, ki so darovali za zvonove.

BRUSNICE PRI NOVEM MESTU.

Takajšnje prosvetno društvo je imelo v nedeljo, dne 23. julija zborovanje, na katerem je potoval g. dr. Cesnik o pomenu izobrazbe in organizacije ter o sadružništvu. Zelo je, da naše društvo priredi pogosto taka vsebinskovalna predavanja.

LOSKI POTOK.

Tega pa cele najstarejši ljudje ne poznajo. Pač smo imeli v naših gorskih krajih sneg in slane še v kressu, letos pa smo imeli hudo, unižujočo slano 17. in 18. julija. O sv. Jakobu pa tako

slana! Trpeli smo že na suhi, sedaj pa še slana. Požgala je po večini vse: jare šita, krompir, fižol, koruzo. S strahom gledamo v bodočnost. Glavarstvo v Kočevju naj škodo cenl sedaj, ne šele potem, ko bude vse prerastel plevel in se škoda ne bo ve ovidela.

SELA PR IKAMNIKU.

Ti, »Domoljub«, nekaj novega, izredno važnega se je zgodilo na Selih. Ra čedež se je zgodil. Če ne verjameš, mi pa povej, v kateri župniji so pa ljudje sami v takih žalostnih razmerah kot se sedaj postavili družbene oz. društveno dvorane? Ljudje se bolj revni ko bogati in še v gorskih krajih, kjer je veliko dela ča manj jela. Če pa to ni čudež, potem pa imajo ti ljudje gotovo veliko smisla za napredek, dobre sreče in pridne roke, ker so vse sami naredili. Kadar bo popolnoma gotova in »pucanac«, boš pa svedel vse storijo. Toliko ti vnaprej povem, da bo nekaj lepega. 15 m dolga in 9 m široka s galerije! Pozdravljen!

Pri trgovcu pazi na znamko in vtisnjeno besedilo »GAZELA - MILO«!

PREZGANJE PRI LITIL.

Kakor znano so pri nas ljudje poirtvovalni za elpoto hiše božje in posebno vnozi za lepo zvonjenje in smo imeli že odnekaj najtežje zvonove v celi okolici. Ni bilo prej miru, da smo naročili štiri jeklene zvonove na Jesenicah v skupni teži 4750 kg C-D-F-A. Na farno šegnanje sv. Marjete 16. t. m. so se oglašili. Marsikatera solza se je lesketala vesolja na licu, vsled presenečenja, ker tako ubranega in blagodnežega zvonjenja nismo pričakovali. Bodi še primomnjeno, da imamo sedaj najtežje zvonove v celi dekaniji. Vse slovesnost je povzdignil pa ž. g. John Pevnik, šup. iz Jolleta v Ameriki, ko je ta dan obiskal našo župnjo in imel ob 10. uri slovesno opravilo. Ko je videl, kako težavno delo imajo naši ljudje v hribih in poleg tega te gorečnost in bresprimerno poirtvovalnost — 650 duš šteje župnja — je sam globoke segel v šep in dal obilen dar za nove zvonove. Iskrena mu hvala! — Zvonove je obesil Franc Jerman iz Dola pri Ljubljani, ki je to težavno delo hitro, spretno in zelo dobro opravil. Kot strokovnjaka v tej stroki ga vsem priporočamo.

IZ DOL PRI LITIL.

Tu v Bistrei je umrl Jožef Pipan, tesarski mojster in mlinar v 74. letu svoje starosti, znan daleč na okoli, ker je, dani sameuk, prekril mnoge cerkvenih zvonikov ter je izdelal tudi strohe in druga dela, kakor pri šoli na Doleh in drugod. Moja globoke vernega bodo pogrešali vsi. — Zadnji semenj o sv. Telesu se ni mogel vršiti na Doleh, ker rse zahteva živnozdravniki za pregledovanje, a ni bilo pričakovati, da bi prinesla stojnina toliko, da bi se stroški istega (zahtevalo se je 600 K) pokrili. Ker je pa za ekelico škoda, da bi se sejmi opuščali, se je določilo, da se bo dne 5. avgusta (Ošboltov semenj) semenj sopet vršil in je upati, da pride sopet obilo živine skupaj.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciškiško cerkvijo)
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

4 1/2 %

bres odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica. Koncem decembra 1921 je imela nad 100 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1.100.000 — krom rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti mentici), na hipoteko in v tekočem računu.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovec Franc Poljanec.
Konec.

»Nekdo, ki tebi, gospod, prinaša neko znamenje,« se je glasil odgovor z nizkim zastrtim glasom.

»Tu je,« in roka, prav zares nežna roka se je iztegnila in med prsti držala prstan.

Hipoma sem ga spoznal. Bil je prstan sabeske kraljice, ki mi ga je bila Makeda v znak svojega zaupanja posodila. ko sem odšel na Angleško po pomoč. Ta prstan, naj te omenim, smo vrnili z veliko slovesnostjo, ob prvem javnem sprejemu.

Oliver je pobledele, ko ga je zagledal. »Kako si do njega prišel?« je hripavo vprašal. »Ali je ona, ki ga edino sme nositi, mrtva?«

»Da, da,« je odgovoril glas, ponarejen glas, kakor se mi je zdelo. »Hči kraljeva, ki si jo poznal, je mrtva. In ker tega starega znamenja svoje oblasti več ne potrebuje, ga je zapustila tebi, ki se te je do zadnjega ljubavno spominjala.«

Oliver si je pokrili obraz z rokami in se obrnil proč.

»Toda,« je govornik počasi nadaljeval. »Makeda, ženska, ki so nekda o njej pravili, da si jo ljubil — «

Postava je roki spustila in strmela. » — Makeda, ženska, ki so nekda o njej pravili, da te — je ljubila — še živi.«

Nato je kapuca zdrknila nazaj in v žaru vzhajajočega solnca, smo pod njo zagledali obraz.

Bil je Makedin!
Sledil je molk, ki je bil na svoj način skoro strašen.

»Mož gospod Oliver,« je Makeda nenadoma vprašala, »ali sprejmeš moj dar, prstan kraljice iz Sabe?«

PRIPIS MAKEDE.

nekda imenovane Valda Nagasta in Takla Oarda, to je hči kraljeva in Rožina popok, nekda po rodu tudi kraljice abataškega naroda, potomcev Salomona in Sabejka.

Jaz, Makeda, pišem to po naročilu mojega gospoda Oliverja, ki želi, da nekatere reči razložim z lastnimi besedami.

Moški so zares vsi bedaki, največji med njimi je pa Oliver, moj gospod, dasi je morda kos učenemu možu, ki so mu Abati rekli Crna okna, in doktorju, sinu Adamsovemu Samo ta, ki se imenuje Roderik sin Adamov, je nekoliko manj slep, zato ker je bil vzgojen med Fungi in drugimi narodi v puščavi in si je nabral nekaj znanja. To vem zato, ker mi je pravil, da je on edini predjedal moj načrt, kako bi jim rešila življenje, pa ni nič povedal, ker je želel uiti iz Mura, kjer je nje in njegovih tovarišev čakala gotova smrt. Morebiti pa meni na ljubo vendar le laže.

Zdaj pa bom, ker nisem vajena pisanja, na kratko povedala.

Iz podzemeljskega mesta so me nesli s mojim gospodom in ostalimi. Bila sem lačna, lačna, preslaba, da bi se bila končala, kar bi bila sicer takrat gotovo storila, rajši, kakor da bi prišla v roke mojega kletega strica Jozva. Takrat se nisem še prav nič zavedala, da je tudi v tako težkem položaju, kot je bil moj, sloveško življenje v rokah božjih in da je samo on njegov gospodar. To spoznanje sem si pridobila šele tedaj, ko je mila ljud krščanske vere posijala v mojo dušo in s svoje toploto ogrela moje srce. Prav zato bo vsakdo laže razumel moje obupne namere, kakor jih bom takoj poizkusila popisati.

Nesli so nas torej čisto obnemodile, od lakote umirajoče. Vendar pa sem bila iz močnejša kot ostali, ker so me, kakor sem svedela, yarali s tistim suhorjem, ko so se delali

kakor da jedo, pa niso jedli, česar jim nikoli ne odpustim. Izdal nas je Jafet, po eni plati pogumen mož, po drugi pa bojazljivec kot ostali Abati; gnala ga je notranja praznosta, ki je seveda sovražnik, da se je težko z njim bojevati. Šel je ven in povedal Jozvu, kje ležimo skriti, in nato je on seveda prišel.

Odnegli so torej mojega gospoda in druge, tudi mene so nesli, pa na neki drug kraj in me hranili, dokler se mi niso vrnila meč, in oh! kako dober je bil tisti meč, ki sem ga prvega jedla, saj drugega nisem nič mogla. Ko sem se zopet okrepila je prišel k meni princ Jozva in rekel:

»Zdaj te imam pa v mreži; zdaj si moja.«

»Bedak, tvoja mreža je iz zraka. Zletela bom skoz njo.«

»Kako?« je vprašal.

»S pomočjo smrti,« sem odvrnila, »ki imam sto načinov v svojih rokah. Ti si mi oropal enega, toda kaj za to, če mi jih še toliko ostane? Jaz poidem tja, kamor me ti in tvoja lubezen ne moreta zasledovati.«

»Izvrstna, hči kraljeva,« je dejal. »toda kako pa s tem neievnikom, ki so se ti oči vanj ujele, in z njegovimi tovariši? Oni so se tudi pozdravili in bodo tudi umrli, vsak na poseben način (česar pa jaz, Makeda, ne bom označala, so pač take stvari, da jih ne kaže opisovati). Če umrješ ti, umro oni; kakor sem ti povedal, poginejo oni kot pogine volk, ki so ga ujeli pastirji; poginejo, kot pogine pavian*, ki ga zasači gospodar.«

Oziral sem se po tej in po oni poti, pa sem uvidela, da ni izhoda. Zato sem napravila sledečo pogodbo.

»Jozva,« sem dejala, »izpusti te može, pa ti prisežem pri imenu naše matere, sabejske kraljice, da te vzamem. Če jih pa obdržiš in umoriš, me nikoli ne dobiš.«

Ker pa je pozelel mene in moč, ki je šla z menoj se je vdal.

Nato sem pa igrala svojo vlogo. Mojega gospoda in njegove tovariše so privedli pred me in vpriči vsega ljudstva sem se iz njih norčevala. Pliunila sem jim v obraz in, oh, ti bedaki, bedaki so mi verjeli! Dvignila sem svoje zagrinjalo, in jim pokazala svoje oči in so tudi verjeli, kar se jim je zdelo, da gledajo v mojih očeh; pozabili pa so, da sem ženska, ki znam igrati vlogo, kakor je treba. Še na to so pozabili, da so bili tudi drugi zraven, ki jih je bilo treba prav tako prevariti vse abatsko ljudstvo. Če bi bili ti spoznali, da jih varam, bi bili tujcem red za redom iztrgali. To je bil moj najgrenkejši grizljaj, da se mi je posrečilo prevariti celo mojega gospoda, da sem med vsemi propalimi ženskami, ki so kdaj hodile po tej zemlji, najbolj zaničljiva ničvrednica. Pa vendar sem to storila in on ne more tega tajiti, zakaj pogosto sva o tem govorila, da o tem že nič več slišati ne mara.

Odšli so torej z vsem, kar sem jim mogla dati, dasi sem vedela, da moj gospod ničesar tega ne potrebuje, kar sem mogla dati, niti doktor, sin Adamov, saj mu je bilo treba samo sina, ki mu ga je Bog vrnil. Samo Črna okna se je brigal za te reči, ne kakor da bi ljubil bogastvo, ampak zato ker on časti vse, kar je staro in grdo, tako da ima te reči skoro za svojega boža.

Odšli so, sporočili so mi namreč njih odhod. Za mene se je pa začel pekel, vedela sem namreč, da me je moj gospod imel za hinavko, in da ne bo nikdar izvedel resnice, da sem namreč to storila za to, da mu rešim življenje, dokler ne pride v svojo domovino, če sploh kdaj tja pride, in ne odpre zaboja z zakladi, če ga sploh kdaj odpre, za kar se morebiti nikdar ne pobriga. In to vse, ker bo menil, da sem Jozvova žena in — o! — o tem ne morem pisati. Jaz pa bi bila mrtva; jaz jaz, mu ne bi mogla povedati resnice, dokler bi se ne sešla z njim v oni posmrtni deželi.

Moja pot, ki sem nameravala po njej hoditi, je bila namreč ta. Ko bi bil on in njegovi tovariši že tako daleč, da bi jih ne bilo več moči preganяти, bi povedala Jozvu in Abatom vso resnico v takem jeziku, da bi ga ro-

dovi ne pozabili. Konec bi bil brez dvoma ta, da bi v svojih najsilnejših upih varali Jozva in z njim Abati pripravili meni smrt, kakršna je bila namenjena mojemu gospodu in tovarišem. Bila mi je namreč tisočkrat ljubša kakršnakoli smrt kot suženjsko življenje ob Jozvovi strani.

Za časa slavnostnih priprav sem sedela in se nasmihala in nasmihala. Prešle so in prešel je naslednji dan in prišla je noč slavnostne svatbe. Čašo so razbili, obred je bil izvršen. Jozva je vstal in mi napil pred vsemi duhovni, plemiči in poglavarji. Požiral me je s svojimi obsovraženimi očmi, mene, ki sem bila v resnici njegova. Jaz pa, jaz sem skrivala v svoji obleki nož in želela, tak srd je bil v mojem srcu, da bi bilo tudi njeга konec.

Nato pa je izpregovoril Bog in sanje, ki so se mi sanjale, so se uresničile.

Daleč nekje je vstal posamezen krik, za njim drugi kriki in glas vpitja in korakajočih nog. Daleč nekje so padali goreči jeziki po zraku in vsakdo je izpraševal svojega soseda: »Kaj je to?«

Nato se je iz vseh tisočev praznujočega ljudstva dvignil krik, in ta krik je dejal:

»Fung! Fung! Fung! so nad nami! Bežimo, bežimo, bežimo!«

»Poidi!« je zavpil Jozva in me zgrabil za roko, jaz pa sem proti njemu zavihetala bodalo in izpustil me je. Nato je zbežal z ostalo gospodo, jaz pa sem na svojem visokem sedežu pod zlatim nebesom ostala sama.

Ljudstvo je brez boja bežalo mimo mene. Bežali so v podzemeljsko mesto, bežali na skalovje, skrivali so se po strminah, za njimi pa so šli Fungji, pobijali in požigali, dokler ni bil ves Mur v plamenih. Jaz pa, jaz sem sedela in opazovala in čakala, da pride tudi name vrsta za smrt.

Nazadnje, ne vem kako dolgo potem, se je prikazal Barnuč z rdečim mečem v roki, ki ga je divdal meni v pozdrav:

»Pozdravljena, Hči Kraljeva,« je dejal.

»Harmak je, vidiš, prišel v Mur spat.«

»Da,« sem odvrnila, »Harmak je prišel v Mur spat in marsikdo, ki je tu prebival, z njim vred spi. Kaj za to? Povej Barunč, ali me boš ti umoril, ali naj se umorim sama?«

»Nič tega, o Hči Kraljeva,« je odvrnil na svoj visoki način. »Ali ti nisem tam doli v murski soteski nekaj obljubil, ko sem govornil s teboj in z zapadnjaki, in ali funski sultan prelamlja svojo besedo? Vzel sem nazaj mesto, ki je bilo naše, kakor sem prisegel, da bom in sem ga očistil z ognjem.« In pokazal je divjajoče plamene. »Zdaj ga bom iznova pozidal in ti boš kraljevala pod menoj.«

»Ne bo tako,« sem mu odvrnila. »Toda namesto te obljube te prosim za tri reči.«

»Povej jih,« je dejal Barunč.

»Te-le so: prvič, da mi daš dobrega konja in živeža za pet dni in mu pustiš, da grem, kamor hočem. Drugič, da postaviš nekega gorjanca Jafeta, ki mi je bil dober in je tudi drugje do tebe pripravil, na častno mesto pod svojo vlado, če še živi. Tretjič, da prizaneseš ostalemu abatskemu ljudstvu.«

»Ti pojdeš, kamor želiš, in menim in vem, kam nameravaš ti,« je Barunč odgovoril. »Moji volhuni so pretleko noč videli štiri može jahati na izvrstnih kamelah proti Egiptu in so mi to sporočili, ko sem peljal svojo vojsko proti skrivnemu prehodu, ki ga mi je Harmak pokazal, ki ga vi Abati nikakor niste mogli najti.«

Pa sem dejal: Pustite jih; prav je, da junaškim možem, ki so bili Abatom v posmeh, pustimo njih prostost. Da, to sem dejal, dasi je bil eden izmed njih mož moje hčere ali vsaj temu zelo blizu. Pa saj ona prav nič ne ve, ne mara zanj, ki je rajši zbežal k svojememu očetu kot z njo; zato je najbolje, da je šel tudi oni; če bi ga bil jaz privedel nazaj, bi ga bil privedel v smrt.«

»Da,« sem pogumno odvrnila, »jaz poidem za zapadnjaki; jaz sem s temi Abati opravila. Želim videti nove dežele.«

* Bila je tudi tu v zmoti. Saj ni imela prav nobene volje Jozva za moža vzeti, ampak je vse storila samo na videz brez notranje privolitve.

»In najti staro lubezen, ki prav zdaj o tebi misli,« je dejal in si gladil brado.

»Seveda, saj ni čuda, tu je bila pač mala svatba. Povej, o Hči kraljeva, kaj si nameravala storiti? Mar pritisniti tolstegega Jozva na svoje srce?«

»Ne, Barunč, t e g a moža sem nameravala pritisniti na svoje srce,« in pokazala sem mu nož, ki je bil skrit v moji poročni obleki.«

»Ne,« je smejoč se dejal, »menim, da je bil nož najprej za Jozva. Vsekako si junaška ženska, ki si znala rešiti življenje njemu, ki ga ljubiš za ceno lastnega življenja. Vendar pa, pomisli, Hči kraljeva, koliko rodov so bile tvoje matere kraljice in pod menoj tudi lahko ostaneš kraljica. Kako naj ta, ki je tako dolgo vladala, prenese to, da bo služila zapadnjaku v tuji deželi?«

»Prav to grem preizkušat, o Barunč, in če ne vzdržim, se zopet vrnem, pa ne kraljevati nad Abati, nad katerimi si za vedno roke umijm. Vendar pa, o Barunč, mi srce pravi, da bom vzdržala.«

»Hči kraljeva je govorila,« je dejal in se mi priklonil. »Moj najboljši konj jo čaka in pet mojih stražnikov bo jezdilo z njo in jo varovalo, dokler ne zagleda taborišča zapadnjakov. To pa rečem: srečen je oni med njimi, ki je bil rojen, da nosi sladko dišeči Rožni popek na svojih prsih. — Kar se tiče ostalega, je mož Jafet v mojih rokah. Predal se mi je sam, ker se ni hotel bojevati za svoje ljudstvo zaradi tega, kar so storili hudega njegovim prijateljem belim možem. Nazadnje sem že tudi velel, da naj pobijanje preneha, saj potrebujem Abatov za sužnje. Res so strahopetni, toda spretni v marsikateri umetnosti. Samo en mož bo še umrl, je strogo poveljodajal, in ta je Jozva, ki me je hotel ob vrodu v sotesko z zvijačo zajeti. Zato ne prosí zanj, zakaj, pri Harmakovih glavah, bilo bi zastoni.«

Ko sem to slišala, nisem prosila, ker sem se tudi bala, da Barunča ne razdražim in ša svojega življenja ne zapravim.

Ob zori sem odšla na konju, imela sem s seboj pet funških poglavarjev. Ko smo šli preko trga, sem srečala te, ki so od Abatov ostali živi; bili so segnani v trume kot živali, da slišijo svojo usodo.

Med njimi je bil princ Jozva, moj stric, ki ga je neki človek vlekel za vrv, ki so je imel krog vratu, neki drug človek ga je na potiskal od zadaj, saj je Jozva vedel, da gre v smrt, in ta pot je bila taka, da ni rad po njej hodil.

Zagledal me je, se vrlel na tla in vpil nad menoj, naj ga rešim. Povedala sem mu, da ne morem, dasi je resnica, to prisegam pred Bogom, da sem ga želela rešiti, če bi ga bila mogla, navzlic vsemu hudemu, ki ga je storil meni, mojemu gospodu Oliveriju in njegovim tovarišem, ko je pokončal onega plemenitega moža, ki je umrl, ko je mene branil. Pa nisem mogla, zakaj dasi sem še enkrat poizkusila, Barunč ni hotel poslušati. Zato sem odvrnila: »Prosi, o Jozva, njeга, ki ima danes oblast v Muru, zakaj jaz nimam nobene. Ti si sam skoval svojo usodo in moraš iti po poti, ki si si jo izbral.«

»Po kateri poti pa ti jezdiš, ki sediš na planjavskem konju, o Makeda? O, kaj mi je treba tu vprašati? Ti greš iskat tega prekletega nejevernika, ki želim, da bi ga bil na drobne kosce razsekala, kakor bi tudi tebe želel pokončati.«

Nato me je obkledal z grdimi priimki in planil proti meni, kakor da me hoče pobiti, toda ta, ki je držal za vrv krog njegovega vratu, ga je potegnul nazaj, da je padel, in jaz več nisem videla njegovega obraza.

Toda, oh, žalostna je bila pot preko velikega boža, zakaj stotine ujetih Abatov — možie, žene in otroci skupaj — so s solzami in tožbami vpili nad menoj, naj jih rešim iz rok Fungov, smrti ali sužnosti.

Jaz pa sem odvrnila:

»Vše grehe zoper mene in junaške tuje može, ki so se tako izborno vojskovali za vas, vam odpuščam; toda prečistite svoja srca, o Abati in povejte, ali morete odpustiti sami sebi? Če bi bili poslušali mene in nie, ki sem jih poklicala na pomoč, bi bil odbili Funge in ostali svobodni za vedno. Toda vi ste bili bojazljivci; niste se hoteli naučiti nositi orožja

* Paviani so velike opice, ki najraje žro sadeže, in so zato delajo posebno kmetu velikansko škodo.

kot moške, še svojega gorskega obzidja niste hoteli čuvati: narod pa, ki ne mara biti pripravljen za brambo, bo prei ali slej propadel in postal suženi teh, ki so pripravljeni.

In zdi, moj gospod Oliver, nimam nič več pisati, razen to, da sem vesela, da sem toliko prestala in zato dosegla radost, ki jo danes uživam. Jaz, Makeda, še nisem želela zopet kraljevati v Muru, saj sem našla drug, lepši, dražji prestol...

Odlična kakovost

testenin PEKATETE izvira iz uporabe prvovrstnega zdroba, zmlatega iz jeklene pšenice iz Rusije, Maroka in Amerike, ter posebnega načina sušenja.

ST. VID PRI LUKOVICL

Naše sokolske »Zarje« ne smemo popolnoma pozabiti, zato sporočamo, da je napravila izlet v Bistrico. Na tem izletu so Sokolice pač uvidele, kam spadajo. Njihov vodja g. učitelj Knez se je lepo vsedel med gospodo in jih ni niti pogledal, da se ne bi zameril. Upamo, da jih bo spametovalo. Gosp. učitelju Knezu pa bi priporočili, da se vozi po kolesu sam.

SEMIČ.

Liberalna »Domovina« z dne 28. junija, števil. 26, prinaša sledeči dopis iz Semiča: »Pri nas je letos še dovolj vina na prodaj. Jeseni je bilo kupcev precej, pa so ljudje precej visoko držali mošt. Kupci so odšli in kupili vino drugod. Sedaj se nekateri hudejejo, ker ne morejo prodati vina. Vsak pameten gospodar zna prodati svoje blago ob svojem času in po primerni ceni. Največji zabavljači so seveda klerikalci, ki imajo za vse drugo denar, samo za potrebne stvari ne« itd. Slučajno mi je prišel ta list v roke, ki ga pri nas nihče ne bere. Glejte, tako privošči semiški liberalni dopisnik »Domovine« našim ubogim vinogradnikom, ker vina ne morejo prodati in ker padajo vinske cene. Vse cene rastejo, tisto kapljico vina, ki jo pridelali ali ki mu še ostane po toči in suši, naj pa daje bogati liberalni gospodi v mestih in njenim dobro plačanim podrepanikom na deželi kar zastoj. Kako bo pa kmet živel v tej druginji, je liberalni gospodi vse eno. Lepo se zahvaljujemo za vse hinavske nauke od liberalnega dopisuna. Če bi imeli avtonomistično, zares ljudsko vlado v Ljubljani, bi bilo drugače. Zakaj ta bi imela srce tudi za nas, bi prepovedala uvoz tujega vina in domačin bi svoje vinske pridelike lahko prodal domačinu. Tisti liberalni mazač, ki je začel v zadnjem času izpuščati in odlagati v »Domovini« in drugih liberalnih listih svoj gnoj zoper nas in naše častite gospode, naj bo vnaprej malo bolj miren in manj vsiljiv, sicer se bomo začeli baviti z njegovo osebo in spravili v javnost nekaj zelo zelo nečednih reči, ki bodo vzbudile splošno pozornost in smeh in še nekaj, kar mu bo zelo neprijetno. Upamo, da bo to pomagalo. Na svidenje, če ne bo miru!

TOPLICE NA DOLENJSKEM,

Četudi se ne oglasimo veliko v našem »Domoljubu«, vendar nikar ne mislite, da ne delamo. Iz skromnega začetka, ko je naše orlovsko društvo šlo samo 12 članov, smo z vztrajnim in poštenim delom osnovali društvo, ki šteje danes že nad 200 članov in imamo tudi svojo godbo, ki je že večkrat javno nastopila. Naš igralski odsek pa je priredil tudi več iger, pri katerih se je posebno izkazal naš tovariš Pezdirc. Dočim mi tako marljivo delamo, prirajajo Sokoli skoraj vsako noč izlete pod župnikovo okno in razgrajajo. S svojim vpitjem po noči so prisilili županstvo, da jih je moralo resno posvariti, za kar so županstvu hvaležni vsi občani, kakor tudi orožnikom, ki so vse to počeli tako mirno gledali. O teh junakih spregovorimo o priliki še več.

3

Pred ogledalom more vsakdo vsak dan opazovati, kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja nad 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto. Fellerjeva »Elsac-pomada za lice, Fellerjeva »Elsac-Tanochina-pomada za rast las (dva lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 80 K). Fellerjevo »Elsac« lilično mlečno milo, najboljši »milo lepote«, 4 kosi poštn. prosto 120 K. Rugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 16, Hrvatsko.

Svarilo!

Društvo krovskih mojstrov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani opozarja vse cenjene hišne posestnike, gospodarje, njih namestnike itd., da ne dajo pokrivati in popravljati svojih streh na poslopih raznim elementom in krpcarjem, kakor se je to v večji meri dogajalo dosedaj.

Taki ljudje strehe tako pokvarijo, da jih še strokovnjaki za njimi popraviti ne morejo. Tudi bode odslej dalo društvo take nekoncesionirane kvaritelje streh za vsak slučaj policijsko zasledovati ter jim takoj na mestu ustaviti delo.

V Ljubljani, dne 25. julija 1922.

J. KRIZNAR,
predsednik.

GRIL,
tajnik.

PREKLIC.

Podpisana Reza Papež iz Tolčan 11 prekličem in obžalujem žaljivke, izrečene o Benediktu Pašku od ondi 12, vsebovane v predmetni zasebni obtožbi sodišča v Žužemberku, ter se zahvaljujem zasebnemu obtožitelju, da je odstopil od obtožbe in da se je zadovoljil s tem in pa s pologom zneska 50 Din za krajevno zaščito dece. — V Žužemberku, 26. julija 1922. REZA PAPEŽ.

Urarska industrija.

Popravlja vse vrste in izdeluje nove dele v uram z jamstvom strokovni urar

FRAN KOROŠEC, Ljubljana,
Sv. Florijana ulica 31.

Suhe GOBE, KUMNO in lipovo
CVETJE plačuje najbolje SEVER
& KOMP., LJUBLJANA, Wolfova
ulica števil. 12. 2570

VAJENCA za vrtnarsko obrt

sprejme takoj IGNACIJ ŠTRELKIJ, trgovski vrtnar v Sp. Šiški 66 pri Ljubljani. — Hrana in stanovanje prosto. 3037

Za pomožnega cerkvenika

želi priti pri kakem organistu v svrhu izobrazbe cerkvene službe 18letni fant dobrega vedenja. Nadaljne informacije se dobijo pri Ivanu Veingerlu, organistu, št. Jernej, Dolenjsko. 3038

Za v ZOFIJO (Bolgarija) se iščejo spretni sobarice in natakarice

za hotele in kavarne »Dvo Kendar. Pogoji dobri. Oferti na gđc. Fanica Jurca, hotel »Splendit Pa-last«, Zofija. 3044

VELIKO ZALOGO

poljedelskih strojev
in bakrenih kotlov

za žganjekuho

priporoča FRANC HITI, Ljubljana

1222

Sv. Martina cesta št. 2.

Mlad volčji pes napredaj. Ljubljana, Cesta v Mestni log št. 31.

Potniki v Ameriko!

Vsem onim, kateri mislijo v Ameriko potovati, vljudno naznanjam, da sem prevzel zastopstvo paroplovne družbe:

United-American-Lines-Inc.
Hamburg-Southampton-Cherbourg-New York.

Prevažanje potnikov z najnovejšimi s sedanjim časom zakonsko predpisanimi brzo-paniki je vsak teden. Pojasnila brezplačna!

Z odličnim spoštovanjem

Simon Kmetec, zastopnik za Slovenijo,
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica števil. 26.

Lipovo cvetje

ter razna druga zdravilna zelišča kupi vsako množino in plača najbolje v Jugoslaviji trdka

V. H. Rohrmann, Ljubljana,
Sv. Petra nasip števil. 27 (za vodo).

Pozor pridelovalci lanu!

Kdor ima na prodaj

laneno seme

naj ga ponudi v prvi vrsti »Jugoslovanski industriji olja in barve« v Dolu pri Ljubljani, katera plačuje najvišje cene, ali pa naj se obrne na naša zastopnika:

g. Franc Zorec, trgovec v Zagorici, pošta št. Vid pri Zatični, za novomeški in črnomeljski okraj, ter

g. Josipa Počivavšek, trgovca v Krškem, za krški, brežiški in sevniški okraj. 2976

! Ako še niste, pošljite naročnino!

Izjava. Podpisani preključem vse obdolžitve in žaljive besede, ki sem jih govoril zoper Aleša Megliča, posestnika v Lomu, kot neraznične in se mu zahvaljujem, ker je od tožbe odstopil. — PETER KLEMENC, posestnik v Lomu.

Ženitna ponudba. Penzionist in roko-delec se želi v svrbo ženitve seznaniti s penzionistinja, gospodično, samostojno, vdovo, srednje starosti. Ponudbe s sliko na upravo DOMOLJUBA pod »SRECA«.

Suhe GOBE in KUMNO

kakor tudi druge deželne pridelke kupuje FRAN POGACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta šte. 36.

BRINJE

črno istrsko po 16 K, črno hrvatsko po 13 K, ter rdeče la po 8 K in lla po 5 K, se dobi pri: L. KNEZ, Ljubljana, Gosposvelska c. 3.

Hlapec

se išče za v lupnišče. Zahteva se, da je krčmanskega mišljenja in življenja ter da ima veselje do živine in kmetije. — Plača po dogovoru, nastop takoj. Naslov pove uprava lista pod šte. 2911.

MALINE kupi

Delniška družba »TRIGLAV«
tovarna hranil v ŠMARCI pri Kamniku.

Kupujem

razne čiste **STEKLENICE.**
P. MATKOVIČ, Celje, Glavni trg. 2990

VINKO ŠERAK,

trgovina s mešanin blagom in dež. pridelki. — Monopolna veleprodaja SOLI za sodno okraje: Mokronog, Trebnje, Višnja gora, Žužemberk, v TREBNJEM naznanja, da kupuje od ponedeljka naprej **SVEŽA JAJCA** po najvišji dnevni ceni. Vsaka gospodinja, katera prinese vsaj 100 svežih jajc, dobi izven plačila še posebej kot nagrado na izbiro zastoni: cikorijsko, milo, globin, liščilo, vezalke za čevlje in druge potrebne reči za gospodinjstvo. — Nabiralke jajc imajo posebno ugodne cene, dobijo pa za vsakih 500 zdravih jajc nagrado v denarju ali blagu. — Gospodinj in nabiralke jajc od blizu in daleč! Poslužite se te zares redke ugodnosti v prav obilni meri! 2926

Naprodaj sta po nizki ceni dva 1½ m visoka oleandra v najlepšem cvetju. — Istotam: zlata damska ura ter dve zlati vesličici in nekaj prestanov. Vprašati: Dev. M. Polje 47.

Iščemo več hlapcev in dekel za hišna opravila. Plača po dogovoru. Več pove župni urai na HOMCU, pošta Radomlje. 2950

Kupim HIŠO z vrtom

blizu cerkve, na Dolenjskem. Ponudbe na upravo DOMOLJUBA pod »Hiša blizu cerkve 3001«.

Gasilno brizgalno, dvokolno, v dobrem stanju, pripravno za hrbovite kraje, proda za primerno ceno Gasilno društvo v DOMŽALAH. 2974

Več vinskih SODOV in večja množina VINA je naprodaj. — Hotel POŠTA, Jesenice, Gorenjsko. 2970

Ržene rožičke, brinjevo olje, lipovo, bezgovo cvetje in vsa druga zdravilna zelišča kupuje po najvišjih cenah »Drogerija Adrijana«, Ljublj., Selenburgova ul.

Prodajam srednje posestvo

obstoječe in hiše, kleti in gospodarskih poslopj, vinogradov, mlv, gozdov, travnikov in velikega sadnega vrta po prav ugodni ceni. — Več pove JOSEF MIHELČIČ v Metliki. Posestvo je možno ogledati ob nedeljah in praznikih. 2703

miši-podgane

stenice-ščurki in vsa gola-zen mora poginiti ako porablja te moja najboljša preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljsk. in hišnim mišim 16 K, za podgane 20 K, za ščurke, 26 K, za stenice 15 K, uničev. moljev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčesuna sadju in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K. Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za ekap: M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

ANTON KUNSTEK

LJUBLJANA » Kopitarjeva ulica 4, priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevljar-skih potrebščin

na drobno in debelo.

BERITE NAJPRVO

predne kupite uro, ilustrirani katalog tvrdke H. SUTTNER (Imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 1. — Ta Vas obvaruje škode in jeze, katero povzročajo slabe, barbarske ure, in Vam kaže, kako se zamore dobro in zraven ceno kupiti. Ta katalog Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke »IKO« iz lastne tvornice v Svici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestalce, uhane, namizno orodje, krsna in birzanska darila in vso drugo slatnino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, stekloreze, doze za tobak, svačice in smodke, nafigače in denarce kupite dobro in ceno pri tvrdki: H. SUTTNER (Imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 1.

NA VELIKO IN MALO!
Priporočamo **najboljše šivalne stroje** za rodbinsko in obrtno rabo, potrebšćine za šivilje, krojače in čevljarje. — Etimo pri: JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 7.

F. Debeljak
(prej A. Rasberger)

Ljubljana, Sodna ulica 5,

V Sloveniji največ-ja zaloga gramofonov, orkestrionov na elektriko in uteš, gramofonskih plošč, igel, peres, avdion in vseh gramofonskih delov. — Imo tarasentom se igra v trgovini vsake-ias brezplačno. — Koraćnice, valčki, polke, orkestralna glasba, opere, opete. Svetovno-slavni solisti.

Cenik brezplačno.

Zaupljivim kupcem tudi na obroke.

BAKRENE KOTLE

po 40 in 60 litrov vsebine, solidno izdelane, ima v zalogi

Metalokemika d. d.

Zagreb, Strossmayerova ulica št. 6. Zahtevajte ponudbe! Zaloga: Stanko Žargl & Co Ljubljana, Martijeva cesta št. 15.

Popolnoma varno naložitie svoj denar v Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z. sedaj poleg namske cerkve,

1. 1901 voji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«
Hranilne vloge se obrestujejo po

5%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 4 1/2 %

Hranilne vloge vezane na dobo četrt leta po 5 3/4 %

na dobo pol leta po 5 1/2 %

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Budilke
Ženske ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in srebrnine
F. ČUDEN
LIUBLJANA 22, Presernova 1
Zahtevajte ponudbe!

Trgovina z vinom na debelo: Springer & Grosek, Trebnje 28

Ima v zalogi belo, rdeče in črno vino od 20 do 26 K za 1 liter; oddaja se od 50 litrov naprej. Pri večjem odjemu primeren popust. — Ne zamudite ugodne prilike!

Električni stroji proizvod A E G električni števci proizvod A E G

šarnice Tungstram, vse elektroteh. potreščine v zalogi po ugodnih cenah. — Elektrotehnična tvrdka
KAROL FLORJANČIČ, Celje.

Proračuni brezplačno! Proračuni brezplačno!

Tisoči ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot **kosmetikum** za negovanje zob, zobnega mesa, glave, kot do-datek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičn., čistega, osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravnotako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in **vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje** hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči kot Francosko žganje in najboljše sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z zamotom in poštnino za vsacega: 3 dvojnate ali 1 specijalna steklenica 72 K

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice 300 K.
24 " " 8 " " 570 K.
36 " " 12 " " 800 K.

poštnine **prosto** na Vašo pošto. Kdor pošlje denar naprej, dobi še popust v naravi.

Dobi se tudi: Eliza obilj za kurje očesa 8 in 12 K; Eliza mentolni črtnik 16 K; Eliza posipalni prašek 12 K; prstano Eliza ribje olje 80 K; Eliza voda za usta 48 K; Eliza voda kolonska 60 K; Eliza šumski miris 60 K; Glycerin 16 in 60 K; Lysoform 48 K; kineški čaj 4 K; Eliza mrščni prašek 20 K; sirup za podgane in miši po 16 in 20 K.

Eugen V. Feller, lekarnar
Stubica donja, Eisatrg 16. Hrvatsko.

Naproda! je akora! **VRATILO (Gepel)**
! popolnoma novo!
! s pogonom za 2 konja v Zalni pri Jos. JAVORNIK

Kupim srebrne krone ter jih dobro plačam. — L. 2720
POLŠE, Ljubljana, Rožna dolina 106.

Kakor doma

se počuti na parobrodih United States Lines med Bremenom, Cherbourgom in New York-om. Velike, dobro zračne posamezne ali skupne sobe, v zvezi z izborno kuhinjo in vsemi udobnostmi, se nudijo na teh parobrodih ameri-kanske vlade.

UNITED STATES LINES

BERLIN W 8 **ZAGREB**
Unt. d. Linden 1 Viator Konačište, Mihanovičeva ul.
ter vse večje polovalne pisarne.
Glavno zastopstvo: Norddeutscher Lloyd, Bremen.

Najboljše in najtrpežnejše
manufakt. blago kupite pri

Oblačilnici za Slo- venijo v Ljubljani

Oglejte si naše skladišče!
Prostorna na drobno je v
Ljubljani, Stritarjeva ul. 5.
Glavno skladišče je v Kresiji
(vhod iz Lingarjeve ul. 1/1.)

Zadružno podjetje! - Svoji k svojim!

Ustanovljeno 1. 1900.

Mного denarja si prihranite, ako kupujete manufakturno blago samo pri

Prenovljeno 1. 1918.

GOSPODARSKI ZVEZI - manufakturni oddelek - LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 29.

Na dvorišču.

Prporočamo veliko izbiro češkega in angleškega blaga za moške in ženske obleke, n. pr. suknjo, ševiot, kamgarn, volneno, hlačvino in polvolneno blago, lister, etamin, batist v najmodernejših barvah, krasne vzorce za narodne nože, kambrik in delan, tkanino belo, rujavo, enostavne in dvojne širokosti za rjuhe, blago za namizne prte in blazine, svilo, svilene robce, šale, volnene in polvolnene robce v najnovjših vzorcih, nadalje veliko zalogo čevljev za moške, ženske in otroke, raznovrstno usnje na drobno in debelo.

Blago dobro, postrežba točna in solidna. — Zahtevajte cenik in vzorce. — Cene nizke in stalne.

Svoji k svojim!

Podpirajte zadružništvo!

Svoji k svojim!